

KOOLILASTE AJAKIRI

HIND 2,50 €

09
2019

HEADLAPS

KAANEPILT: ANDRES VARUSTIN

Septembri kaanepildi on joonistanud kunstnik ja karikaturist Andrus Varustin.

• Kuidas sai sinust kunstnik?

Mulle tundub, et määravaks sai see, et olin pere ainuke laps. Kasvasin vanaema ja vanavanaema seltsis. Nendega koos eriti mingeid pööraseid poistemänge mängida ei saanud, ja kuna lasteaias ma ka ei käinud, siis avastasin enda jaoks joonistamise. Joonistasin piraate, lahinguid ja kõike muud, mis pähe kargas. Ah jaa, eriti meeldis mul lehitseda huumorimis ajakirja Pikker. See oli meil koju tellitud. Pakun, et ma võisin umbes 5aastane olla, kui minus küpses idee või soov joonistada samasuguseid pilte, nagu seal näha võis. Nii ma siis sirgeldasin kogu aeg midagi. Pärast kooli lõppu Võrus ja ajateenistust asusin õppima Tallinna Pedagoogikaülikooli ja lõpetasin selle 1994. aastal. Minust pidi saama kunstiõpetuse ja joonistamise õpetaja, aga elu pakkus mulle muid võimalusi. Kirg joonistada karikatuure, koomikseid ja illustreerida raamatuid neelas mind lõplikult.

• Mida sulle kõige rohkem joonistada meeldib?

Mulle meeldib kõige rohkem joonistada karikatuurseid pilte, väikeste vimkadega ja rohkete detailidega. Meeldib nokitseda pildi kallal. Joonistan ma digitaalselt, arvutis. Ma ei mäletagi, millal ma viimati paberile midagi joonistasin.

Tere!

Käes on aeg, mil koolilaste elus on palju uut. Uus klass ja uued õpikud, võib-olla ka uus huviring, õpetaja, sõber ... Mis kõik võib septembrikuus olla uus! Ka meil on üks põnev teadaanne koolilastele, õpetajatele ja raamatukoguhoidjatele:

Hea Lapse klubi alustab!

Klubi ootab klasse, raamatukogusid või huviringe üle Eesti. Kaasa saavad lüüa ka Välis-Eesti huvilised. Oluline on, et igas klubis on juhendaja ja lapsed. Kord kuus saadame klubi juhendajale e-kirjaga uudiskirja, kus on klubitunni juhend, ning juhendaja viib tunni läbi klassile või ringile sobival ajal. Ajakiri Hea Laps tuleb kord kuus ka ühte klubisse külla! Klubi on mõeldud koolilastele, kes armastavad põnevaid lugusid, naljakaid tegelasi, ise kirjutamist ja joonistamist! Septembrikuu klubitunni teema on „Põrutavpõnevad peategelased“.

Uuri lisa www.healaps.ee

Klubiga liitumiseks kirjuta aadressil klubi@healaps.ee

Kohtumiseni!
Kätlin Vainola

Kirjandustänav festival

14. septembril 2019 kell 12-18 tegutseb Kadriorus Kirjandustänav festivalil LASTELUGUDE LAAT, kus lugusid ja lusti jagavad Eesti Lastekirjanduse Keskus, Täheke ja Hea Laps. Tule sina ka!

Suur aitäh Haridus- ja Teadusministeeriumile, kes tellis ajakirja meie põhikoolidele!

HEA LAPS SELLES NUMBRIS:

LAHEDAT LUGEMIST

Luulet: Leelo Tungal, Mia Lola Uustalu, Nele Ly Järvela,
Mia Johanna Rohula — 2

Tiina Laanem „Isepäised käed“ — 4

Jutte: Kirke Rauni Urgard, Lota Toomessoo, Richard Unt — 7

Jasper Klippberg „Õised seiklused“ — 8

MAAILM MEIE ÜMBER

Leelo Tungal Edgar Valterist: „Kunstnik, kes avastas pokud“ — 10

Töövari: Küläs moekunstnikul — 12

Hull Teadlane „Värvide kuulamine – võimalik või mitte?“ — 14

Indrek Sell „Seened – mitte ainult söögiks“ — 16

Unistuste hobused — 18

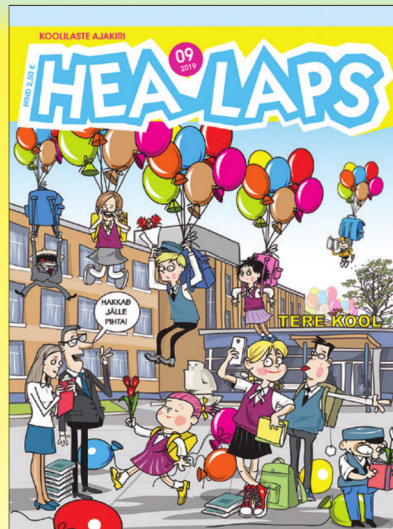
Uudised — 23

Ande „Trikke täis teater“ — 24

Leelo Märjamaa „Roald Dahl ja tema võluvillistajad“ — 26

Pihla Põld raamatust „Matilda“ — 27

**25 AASTAT
LÕBUSAT JA HARIVAT LUGEMIST!**

**SEPTEMBRIS AASTATELLIMUS
VAID 10 EUROT!**

Telli internetis www.tellimine.ee/september

või telefonil 6177717

Märgusõna: september

TEE ISE

Osavnäpp — 28

Jagatud mure — 30

Šokolaadimüsli — 32

ELUMELU

Kinouudised — 33

Lembitu mõistatus ja viktoriin — 34

Ristsõna — 35

Järjehoidja — 36

Koomiks: Dr Tindipleki töötuba — 37

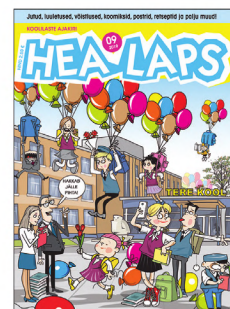
Naeru-uss — 38

Siit ja sealt — 39

Triibu-Liine loovkonkurss — 40

Ajakiri Hea Laps ilmub 1994. aastast
Väljaandja: SA Kultuurileht
Voorimehe 9, Tallinn 10146, tel 6833145
Toimetus: toimetus@healaps.ee
Peatoimetaja: Kätlin Vainola (katin@healaps.ee)
Kujundaja: Vivika Kalt (vivika@healaps.ee)
Toimetaja: Anna-Magdaleena Kangro (anna@healaps.ee)

Trükk: Aktaprint
Tellimine AS Express Post
Tel 6177717
www.tellimine.ee
Hind üksikmüügis 2,50

Kaaneplilt: Andres Varustin

TARKVARA

Leelo Tungal

Said kätte uued õpikud,
kus tarkust pole vähe,
ja kõik, mis nendest õpitud,
jääb peagi sulle pähe.

Pead muretsema ranitsa,
mis suudaks kanda vaalu,
sest – tähele vist panid sa,
et õpikuil on kaalu.

Eks tark on olla väga hea –
see elu rõõmsaks muudab,
kuid kahtled veidi, kas su pea
kõik ära kanda suudab?

Kas rammu jätkub õlaluis,
kas katki kael ei lähe?
Mis sügisel on õpikuis,
peab suveks saama pähe ...

Kuid imet küll: jääb püsti pea
ja lüngugi ei vaju!
Tarkvara kokku pakib hea
ja asjatundlik aju.

MINU SUVI

Mia Lola Uustalu
Saue Gümnaasium

Minu suvi oli tore,
kurta miskit selles pole.
Käisin Rootsis tädiga,
kaljusaari nägin ma.

Jaaniööl ma ussi leidsin,
koera eest ta ära peitsin.
Suvel ujuda sain palju,
sõpradega teha nalju.

Kuigi tore oli suvi,
on ka hea, et sügis tuli.
Lähem tarkust taga nõudma.
Tsau! Mul kiire, pean õigeks ajaks jõudma!

UHKE RATSU

Nele Ly Järvela Raplamaalt

Uhkel ratsul uhke saba,
kodikohaks väike raba.
Hobune on kena värvi,
ei ta lähe kiirelt närvi.
Temaga saab teha traavi,
hüppab kaunitult üle kraavi.
Kappab nii, et lendab tolm,
hobuseid on rabas kolm.

UKS EI TULE LAHTI

Mia Johanna Rohula
Pärnu Sütevaka Humanitaargümnaasium

Suur puidust tükk,
kõvasti seina küljes kinni.
Tüki küljes väike tükk, nimeks saanud endal „link”.

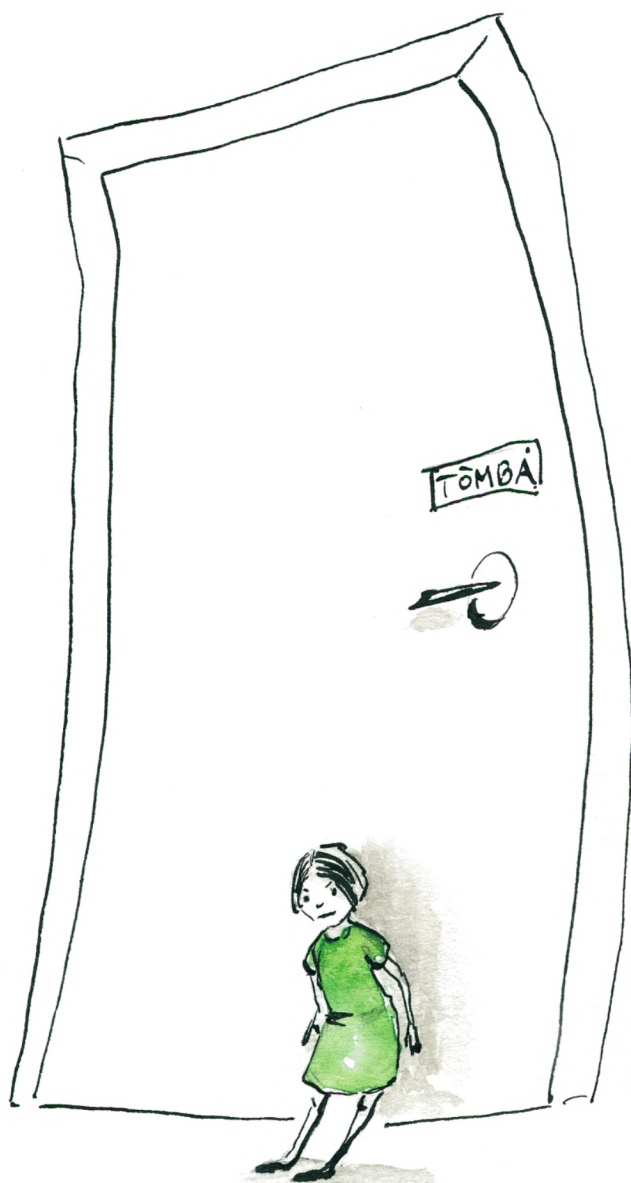
Nüüd kurdan oma muret teile:
suur tükk, see tüüp, kel nimeks „uks”
keeldub lahti tulemast!
No palun tule lihtsalt lahti,
ma igavusest suremas!

Kuid järsku pähe torkab mõte –
milleks siis see ukse link?

Arvuti teen lahti:
„Sulle on kaks uut meili!”
Need viskan prahti.
Interneedus lahti ruttu,
juba veidi kiire on!
Otsingusse kirjutan:
minelahtiukspunktcom.

Kirjas on seal niimoodi:
„Lihtsalt tõmba alla link.
See ongi meie salanipp,
mil koduks nipiskaala tipp!”

Pingsalt kõnnin ukse suunas
nagu peaks ma jahti,
hoogsalt linki vajutan ja ...
uks ei tule lahti!

Illustratsioonid Elke Ülesoo

Isepäised käed

Tiina Laanem

Ühel hommikul tuli Meg käpikutega kooli. Väljas oli veel soe sügisilm, aga tema kandis villaseid labakuid. Ta ei võtnud neid tunniski ära.

Õpetaja veenis teda tükk aega, enne kui Meg kindad kotti pistis. Aga vahetunnis pani ta need uuesti kätte.

„Heh, sel on isegi toas kindad!” naeris üks suurema klassi poiss.

„Eriline külmavares!” parastas teine.

Kõik, kes vahetunnis ringi jalutasid, vahtisid Megi punaseid käpikuid. Ta poole näidati näpuga, mõned sosistasid ja itsitasid.

„Võta kindad ära, kõik vahivad,” soovitas Annabel,

kes kandis alati ilusaid kleite.

„Ma ei saa,” raputas Meg pead.

„Kas sul palav ei ole?” uurisin mina.

„Muidugi on! Mul käed täitsa higistavad,” turtsus Meg pahaselt.

„Aga miks sa neid siis ära ei võta?” imestas Rasmus prille kohendades.

„Ma ei saa,” kordas Meg.

„Miks?” küsisime kõik kooris.

„Sest muidu teevad mu käed jälle midagi katki,” selgitas Meg ohates.

See võis muidugi juhtuda. Meg oli viimaste nädalate

jooksul päris palju asju katki teinud. Tema käed tegutsesid otsekui iseenesest. Ta ei jõudnud neid veel peatada, kui miski juba purunes. Megi pinal oli katkiseid pliitaseid täis. Keegi ei julgenud talle enam pastakat ega pliitaseid laenata. Ka sööklatädid vaatasid teda hirmul näoga, sest Megi käes keerdusid kõik kahvlid kui võluväl köveraks.

Ta käed sundisid teda pidevalt kuskil kõõluma, ronima või rippuma. Paar päeva tagasi tuli vetsus kraanikauss seina küljest lahti, sest Meg hüples selle najal. Enne seda lasi ta trepi käsipuul niimoodi liugu, et puust osa kukkus kolinal maha.

Eks teistel juhtus kah äpardusi. Rasmus pillas vahetunnis telefonil klaasi katki ja Iiris löikas kunstiõpetuse tunnis kampsunisse augu. Mul potsatas kodus ema lemmikvaas kildudeks ja venna lõhkus isa päikeseprillid ära. Aga meil juhtus neid asju siiski harvemini kui Megil.

Samas tegid tema käed ka palju häid asju. Kui keegi esines, siis plaksutas ta nii kõvasti, et kogu maja kajas. Esineja sai kohe hea tunde sisse. Lisaks aitas ta meil koolikotte tassida. Meg suutis vabalt korraga nelja seljakotti kanda.

Kahjuks kogunes pahandusi ikka rohkem. Ühes vahetunnis näppis ta õpetaja laual seisnud gloobust, kuni see läks ekvaatori kohalt pooleks. Paar päeva hiljem lubas laulmise õpetaja tal natuke klaverit proovida. Asi lõppes sellega, et kaks valget klahvi hakkasid nii koledasti loksuma, et pidi parandaja kutsuma.

„Aga võib-olla sa peaksid oma käed ära väsitama,” sähvatas Rasmusel mõte.

„Väsinud käed ei jaksa ju midagi teha,” arvas ka Annabel.

„Kuidas ma neid väsitän?” uuris Meg umbusklikult.

„Minu vanaisa keerutab näiteks pöidlaid,” selgitas Rasmus. „Vanaema ütleb ikka, et papa ei jaksa midagi teha, sest tal on käed põialde keerutamisest väsinud.”

Rasmus näitas abivalmilt ette, kuidas põialde keerutamine käis.

„Ja sa võid iseendaga käe surumist teha,” pakkus Siim. Talle meeldis niimoodi jõudu proovida, eriti endast suurematega. Tal olid isegi päris ehtsad musklid.

„Häh, see pole üldse lõbus,” turtsus Meg.

„Ma võin sulle enda lima laenata,” pakkus Siim. Ta käis hiljuti Soomes ja ostis laeva pealt mitu purki erinevat värvi lima.

Järgmises tunnis hoidiski Meg käsi laua all. Ta pressis sinist lima purki tagasi. See tegi häält. Äkitselt kostis üle klassi: puuks-puuks-puuks.

„Kui keegi tahab kempstu, siis võib minna,” sõnas õpetaja veidi punastades. Kõik vaatasid itsitades Megi

poole. Annabel ja Iiris hakkasid naerust suisa lækastama.

„Meg, sa võid ära käia,” lisas õpetaja käega ukse poole viibates.

Aga Meg raputas ägedasti pead. Samal ajal toppis ta ka lima purki. Puuks-puuks-puuks.

„Oi, kaki tuli!” hüüdis tagumise pingi Joonas naerdes, endal tedretäpiliselt põsed naerust lõkendamas.

Varsti naeris kogu klass, mitte keegi ei suutnud tõsiseks jääda.

„Ai-ai, midagi ongi püksis,” itsitas Joonas edasi.

„Kemps asub meil koridori lõpus,” tuletas õpetaja Marie igaks juhuks meelde.

Punastav Meg vajutas näpud kõvasti limasse. Puuks-puuks-puuks, kõlasid klassis lima tekitatud peeruhääled.

„Meg, mine palun vetsu!” hüüatas kannatuse kaotanud õpetaja.

Näost punane Meg hüppas laua tagant püsti. Ta viskas limapurgi Joonase poole ja tuhises klassist välja. Mul hakkas temast kahju ja ma jooksin talle järele.

Meg tormas tüdrukute vetsu. Paugutas paar korda vihaselt ustega ja näitas peeglile keelt. Ma püüdsin teda lohutada, aga ta ei kuulanud. Ta jooksis edasi söökla poole, kuid seal oli uks lukus. Ma nägin, et tal olid pisarad silmas. Ma proovisin temaga rääkida, aga tema lidus juba võimla suunas.

Seal viskas ta end mattide peale pikali ja purskas nutma. Me ei pannud täheleegi, et saali nurgas istus kehalise kasvatusõpetaja ja täitis seal mingeid pabeleid.

Õnneks ei suutnud Meg kaua nutta. Ta kargas püsti, võttis maast palli ja asus seda väravasse loopima. Ta muudkui loopis ja loopis. Tema visked olid nii võimsad, et võrk ja postid aina värisesid.

„Oot-oot-oot, pea nüüd kinni!” hüüdis kehkaõpetaja.

„Oih, vabandust!” sõnas ehmunud Meg.

„Mis sa nüüd oma arust teed?” uuris õpetaja Marko Remmelgas.

„Väsitän oma käsi,” seletas Meg silmi maha lüües.

„Mispärast?” küsis õpetaja.

„Et nad rohkem pahandusi ei teeks!” vastas Meg veidi vihaselt.

Meie kehkaõpetaja oli ka kooli direktor ja teadis neist pahandustest päris hästi. Megi vanemad olid pidanud paar korda tema kabinetis jutul käima.

„Tead, mul tuli üks mõte,” lausus Marko Remmelgas muheledes.

Ta pani paberid käest ja sammus väravasse. Temast sai väravavaht.

„Proovi nüüd sina sisse visata ja mina tõrjun.”

Illustratsioon Andres Varustin

Meg virutas kõigest jõust palliga. Esimesel korral püüdis õpetaja palli kinni.

„Viska aga uuesti,” ärgitas ta.

Teisel ja kolmandal korral õnnestus väravavahil samuti pall tabada. Hasarti läinud Meg hüpitask palli natuke aega niisama ja lajatas siis selle äkitselt väravasse. Direktor plaksutas!

„Lase aga edasi,” ergutas direktor. Ta unustas täiesti ära, et me pidime ju tegelikult tunnis istuma, mitte võimlas palli mängima.

„Ma arvan, et ma võtan sind käsipalli trenni,” lausus

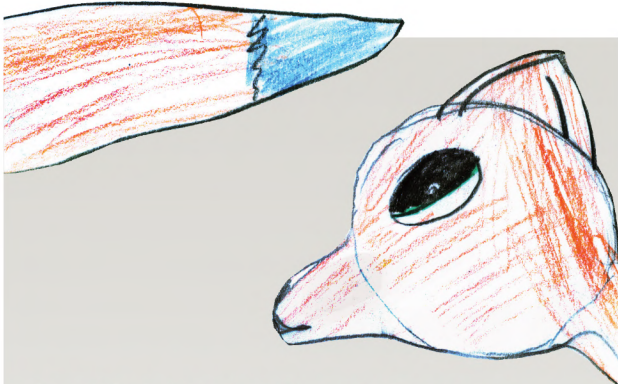
ta viimaks mängu lõpetades.

Meg vaatas talle oma suurte silmadega rõõmsalt otsa.

„Kas meie koolis on käsipalli trenn?” uuris ta õhinal.

„Jah, see on poiste trenn,” noogutas direktor. „Aga sina saad seal oma tugevate kätega kindlasti hakkama. Mis sa arvad, ah?”

Näost särama löönud Meg jooksis õpetaja juurde ja kallistas teda nii kõvasti, et vaesel mehel ribid ragisesid. Marko Remmelgal vedas täiega, et need terveks jäid! Igatahes kuulus Meg sellest peale käsipallimeeskonda ja tema kätest oli seal palju kasu.

SINISE SABAGA REBANE

Metsas elas väike rebane, kellel oli suur unistus. Ta tahtis endale sinist saba. Kõik suured rebased ütlesid, et see on võimatu. Nad väitsid, et nende vanematel ja vanavanematel on olnud ainult punased sabad ja siniste sabadega rebaseid ei eksisteeri.

Ükskord sattus rebane metsaserva ja nägi, et ühe maja kõrval kuivasid lõngavihid. Need olid punased, kollased, rohelised ja sinised. Öösel, kui inimesed olid ära läinud, tuli rebane tagasi. Ta oli päeval aknast sisse piilunud ja näinud, et inimesed tõstsid suurtest pottidest värvilist lõnga välja. Rebane pugest lahtisest aknast sisse ja läks poti juurde, kus oli sinine värv. Ta pistis saba sooja vette. Mõne aja pärast läks ta õue ja nägi isegi kuuvalguses, et saba on sinine. Kõige ilusam sinine üldse! Väike rebane teadis nüüd, et kui midagi väga tahta, siis pole miski võimatu. Ta oli väga õnnelik.

Kirke Rauni Urgard Saku Gümnaasiumist

REBANE NIMEGA PORGANDIKOOK

Elas kord üks kaval rebane, rebase nimi oli Porgandikook. Porgandikook sõi väga palju magusat ja alati, kui Porgandikook sõi ühe magusa asja veel, hakkas tema kõht aina rohkem ja rohkem valutama. Ükskord, kui rebasel said kommid otsa, läks ta poodi ja tuli välja, et rebane ostis kõik kommid poest ära. Rebasel oli kõige halvem päev maailmas, sest kommid olid talle nagu vanemad.

Siis ta otsustas endale teha ise komme, aga ta ei teadnud, kuidas neid tehakse. Porgandikook otsustas retsepti välja mõelda. Ta pani sisse võililli, heina, järvevett ja segas asjad kokku. Rebasele väga maitseksid need kommid. See tähendab, et rebane sööb nüüd korralikku toitu!

Lota Toomessoo Saku Gümnaasiumist

POISS JA KASS

Elas kord üks poiss, kes tahtis endale kassi, aga ta vanemad ei lubanud. Poiss oli igaks sünnipäevaks ja kõikideks jõuludeks kassi küsinud, aga ikka sai ta auto või raamatu.

Ühel kevadpäeval, kui poiss koolist koju tuli, nägi ta tänaval nutvat kassipoega. Poiss pani kassipoja salli sisse ja viis koju. Kodu andis ta kassipojale kohvikoort ja tegi talle sooja pesa. Kui ema ja isa koju tulid, olid nad pahased ja käskisid kassipoja tagasi viia. Nad tegid kuulutused kassipoja kohta ja kleepisid need postidele.

Möödus mitu nädalat, kuid keegi ei otsinud seda kiisut. Selleks ajaks oli ta tervele perele väga armsaks saanud ja nad jätsid kiisu endale. Kassipoeg sai endale nimeks Joonas.

Richard Unt Saku Gümnaasiumist

Õised seiklused

Nutisõltuvus – nii oli Johannese haiguse nimi. Ema ja isa tegid kõik, et pojal muid huviseid oleks. Küll viisid poisi Haapsallu jalkatreenni, küll toimetasid ta kunstikooli maalima, siis jälle Polygoni teatrikooli näitlema ning siis „Läki tantsule” rühma tantsima, aga vanemate pingutused ei kandnud vilja. Johannes käis igas huviringis ainult ühe korra, teisel korral ajas aga sõrad vastu. Poiss hoidnuks nagu pärismaailmast eemale.

Ühel sombusel ja vihmasel talvapäeval oli ema töölt vaba. Talle ei andnud rahu Johannese „haigus” ja ema hakkas nuputama, kuidas oleks pojal võimalik nutisõltuvusest lahti saada. Õiget mõtet aga ei tulnud. Paar tundi surfas ta netis ja kirjutas oma tuttavatele, kuid kõik, kellelt ema oli nõu küsinud, ütlesid lõpuks nagu ühest suust: „Mine metsa!” Nipsu pealt tuli empsile hiilgav idee, kuidas tohterdada poeg terveks nagu

jääpurikas. Just metsa tuligi Johannes saata. Poisi taat elas sellises maakolkas, kus polnud elektrist ega internetilevist haisugi. Ema helistas ruttu isa naabrinaisele, kellel oli juhtumisi tavatelefon, et ta annaks vanaisale teada poisi tulekust.

Johannes, teadmata ema plaanist, kõmpis rahulikult sammul kodu poole. Seal ootas teda meeldiv üllatus – noormees sai vanaisa külastada. Juba ammu oli ta vanematelt luninud võimalust maale sõita, kuid vastus oli alati üks: „Mul on töö! Pole aega! Pärast räägime!” Kuulnud rõõmusõnumit, vaatas poiss kella. Noormehel olid juba varasemast ajast peas bussiajad, oli ta ju ennegi soovinud üksi maale minna. Aga kus sa sellega, vanemad ei lubanud poisil üksinda reisida, kuna ta olevat veel väga väike. 10-aastane – ja väike!!! Kuid nüüd ajas häda härjad kaevu. Selgus, et bussini on täpselt tund. Poiss tormas nagu tuul oma tuppa ja pakkis kärmesti

koti. Peagi küitis ema noormehe bussipeatusesse.

Jõudiski Johannes lõpuks pärale. See oli pikk ja raske sõit. Astunud bussist maha, haaras poissi vanaisa karune haare, kuid Johannesele sellised õrnused ei meeldinud. Ta kibeles taadi sülest välja, aga samas oli kaisus turvaline. Johannes pelgas juba bussis, et äkki magab õige peatuse maha ja kas ta oskab üksinda vanaisa juurde minna ja kas metsas on ka hundid. Õnneks hajutas taadi kaisus olemine kõik hirmud. Kõndisid siis, üks suur ja teine väike mees, rahulikult talu poole. Teel olles uuris taat Johanneselt, kuidas eluke veereb. Jõudsidki üle toa läve. Kohe võttis Johannes taskust telefoni. Ta kuulas muusikat ja mängis Sandbox'i, sest see oli noormehel telefonis olemas ja aku peale Johannes ei mõelnudki. Peagi oli aga aku tühi. Poisi tuju vajus alla nulli.

Õhtu oli juba väga hiline. Toas andsid valgust ainult küünlad. Vanaisa hakkas magama sättima ja tegi ka poisile voodi valmis. Teise tuppa läinud, avastas ta lapse nurgas konutamas. Johannes torises ja porises: „Mina tahan kohe linna tagasi minna. Kurat küll! Ela siin nagu pärapõrgus. Täielik kiviaeg!” Vanamees vaikis ja ütles lõpuks: „Hommik on õhtust targem.”

Seejärel tassis ta Johannese sängi. Noormees porises veel teki allgi. Taat võttis vaikides raamatu, istus voodi servale. Johannese varbad puudutasid vanaisa, poiss rahunes veidi. Vanaisa luges tasase häälega juttu „Vigur rehepapp”. Kui vanapagan pingile heitis, nohises poiss juba. Vanamees asetas tasahilju raamatu padja alla.

Johannes jäi sügavasse unne. Järsku leidis ta end pimedast ruumist, sõrmus sõrmes. Poiss uuris ja puuris seda ning puhus lihtsalt niisama sõrmuse peale. Ühtäkki oli ta saunas, kus vanapagan siples pingil. Rehepapp karjus: „Mis sa passid? Tule hoia jalgu kinni!” Noormees haaras sõnakuulelikult vanapagana jalgadest. Sarviline röökis nagu ratta peal. Poiss ehmus ja puhus uuesti sõrmust. Ta leidis end suurest lossist. Kelle oma? Pole aimugi. Johannes otsis vaba tuba, et vanapagana eest varjuda. Ühest leidis noormees kolm neitsit, kes karjusid nagu ühest suust: „Põgene, vaba laps! Muidu paneb kuri noid sind ka ketrama.” Vanapagan ja noid – no mine hulluks! Poiss tegi, mis kästi, ja puhus sõrmust. Äkitselt hakkas tal kohutavalt palav. Poiss leidis end vett täis pajast, millel oli, oh õudust, tuli all. Noormees ronis ruttu potist välja. Tal oli jõudu küllaga, käis ta ju korra jalgpallitrennis.

Poiss, märg nagu räabis, tundis kõhus korinat ning lunis kupjalt süüa. Mees tõstis kausitäie kõrti lapse ette ja Johannes sõi seda pika hambaga. Kui kodus oleks talle keegi kõrti pakkunud, siis poleks lusikataitki võtnud. Tühi kõht on teadupärast parim kokk. Johannes

tahtis veel üht portsu, aga üks mehike, ahjualune, oli kordi juba nahka pistnud. Vanapagan, noid ja ahjualune – no tere-tore! Johannes puhus sõrmust ning põgenes taas. Nüüd leidis ta end kotka seljast, kaaslaseks väike Peeter. Poiss hoidis pisikesest mehest kõvasti-kõvasti kinni. Kotkas laskus vee piirini, ja Johannes ärkas. Oli see vast uni!

Päeval poiss uisutas, suusatas ja aitas vanaisa. Hilja õhtul vähkres Johannes unetusest voodis. Taat kõndis poisi tuppa, istus rahulikult voodi äärel, võttis padja alt raamatu, avas selle ja luges tasaselt „Puulast ja tohtlast”. Kohas, kus peremees ja vanapagan olid teeristis, Johannes juba norskas.

Poiss oli sügavas kottpimeduses ja suures ärevuses. Talle meenus sõrmus, mida ta kohe puhus. Sõrmus viis Johannese teeristi, kus ta nägi vanapagana ja peremeest. Kurat hakkas just mehelt verd võtma, kuid peremees märkas poissi. Peremees küsis sarviktaadilt: „Äkki sobiks sulle kolm tilka nooremat ja magusamat verd?” Vanapagana karvane käsi liikus ähvardavalt Johannese poole. Noormees puhus ruttu sõrmust ja ta leidis end taas pimedusest. Johannes leemendas higist, sest oli sattunud sauna, kerise taha. Väikesest aknast piilus aga sisse punasilmne kurivaim. Püha jumal – jälle see vanapagan! Noormees kuulis sauna eesruumist tütarlapse häält ja kõrvu jäi ka piiksumine. Hämaruses kobas poiss end eesruumi. Ta karjus: „Appi, aidake!” Hiireke prahvatas ootamatult: „Kuule, poiss! Sul on ju sõrmus.”

Johannes tegi sõrmusele: „Puhhh!” ja põgenes. Kõik oli hämar, justkui kotis, aga mingi imelik liikumine käis. Merehaigeks oleks võinud jääda sellises kiikumises. Johannesel oli kitsas. Järsku sätendas väikene valguskiir. Ta ronis kuma poole ja avastas, et oli suure mehe taskus. Samasugune noormees nagu tema kõlkus veel seal tasku ääre peal. Algas suur siplemine, korraga olid nad mõlemad õhus. Johannes ärkas ja õues oli suur valge.

Johannes võttis padja alt raamatu ja vuristas selle kaanest kaaneni läbi. Päeval poiss kelgutas ja suusatas ning öösiti nägi põnevaid unenägusid. Jõudis kätte aeg, noormees pidi naasma koju. Linnas tormas Johannes nagu tuulispask lasteraamatukokku, kus lausa neelas muinasjutte. Raamatukogust sai nagu poisi teine kodu. Emps muretses, sest nägi Johannest aina harvemini. Ta uuris poisilt: „Kus oled?” Noormees vastas: „Raamatukogus.” Ema hämming oli suur.

Aga nutisõltuvus – kuhu see sai? See oli kadunud nagu tina tuhka.

Jasper Klippberg Palivere Põhikoolist

Foto Leelo Tungal

KUNSTNIK, KES AVASTAS POKUD

Edgar Valter – 90

Võib arvata, et 21. septembril koguneb Pokumaale – Võru-, Põlva- ja Valgamaa piirimaadel asuvasse imelisse loodusparki – kirev ja rõõmsameelne seltskond: Sipsik, Krõll, Kunksmoor, naksitrallid ja pintselsabad ning paljud teised. Kõigile neile on näo andnud kunstnik Edgar Valter, kelle 90. sünniaastapäeva septembrikuus tähistame.

Tekst **Leelo Tungal**

Onu Ets lõi oma pliiatsi ja pintsliga sadu raamatutegelasi – alates Aatomikust ja mereröövlitütrest Arabellast ja lõpetades onu Ööbikuga, rääkimata pokudest, kes seni, kuni kunstnik neid polnud avastanud, võisid tunduda lihtsalt tarnamätastena. Neil, kelle raamatuid Edgar Valter illustreeris, oli ilmatu põnev teada saada, kuidas nende lugude kangelsed välja nägid! Kui aga kunstnik oli raamatutegelasele kuju välja mõelnud – oli see tuletõrjekoer Nublu või Sammalhabe –, siis jäi see kohe kõigile meelde.

Onu Ets jõudis elu jooksul illustreerida üle 170 lasteraamatu ja kirjutas ise tekstidki 15 raamatule. Nende seas on „Pokuraamat” koos oma hilisemate sugulastega, „Pintselsabad” ja „Jahikoera memuaarid”, millest Heiki Ernitsa režissöörikäe all valmis ka vahva joonisfilmisari „Ramsese vembud”. Lisaks lasteraamatutele illustreeris Valter ka täiskasvanutele mõeldud teoseid, joonistas lugematul hulgal vaimukaid karikatuure, maalís, tegi eksliibriseid ja oli nii Hea Lapse kui ka Tähekehe hea kaastööline.

Ajakiri Hea Laps sündis 1994. aastal, Edgar Valter lõi meiega kohe kampa ning rõõmustas, et üle Eesti saabus meile palju vahvaid ja andekaid laste töid. Muide, Ets hakkas ka ise varakult joonistama: ta oli oma pere neljas laps, ja pärast teda sündis veel neli nooremat pereliiget, nii et modellidest tal puudust ei tulnud. Osav käsi, terane pilk ja huvi nii looduse kui ka inimeste vastu tegid Valterist hea joonistaja ja tabava karikaturisti. Ja muidugi ei saa unustada tema huumorimeelt: Edgar Valteri karikatuurid olid väga naljakad ja mõnikord üsnagi teravad, kuid lasteraamatute tegelasi kujutas ta alati sooja huumoriga.

Heale Lapsele joonistas onu Ets lõbusaid kaanepilte ja illustreeris meelsasti ka laste loomingut. Tegelikult ei olnud vist ühtki teemat,

millega Edgar Valter poleks toime tulnud: kui 1999. aastal hakkas teenekas judotreener Andres Lutsar ajakirjas judo algteadmisi jagama, siis oli onu Ets see, kes joonistas sinna juurde vahvad pildid, kuigi judoga polnud ta ise ju tegelnud.

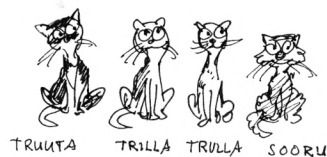
Edgar Valter oli sündinud, kasvanud ja enama jao oma elust veetnud Tallinnas, kuid

ometigi meenub meile temaga seoses kõigepealt Lõuna-Eestis asuv Pokumaa. Sellise nimega maad ei olnud olemaski enne seda, kui kunstnik koos abikaasa Merle ja kasutütär Külliga Tallinnast Võrumaale sõitis ja Pöörismäe talus ennast nii hästi tundis, et otsustas sinna jääda. Ega see linnainimese jaoks kerge olnud, kuid Lõuna-Eesti loodus võlus kunstnikku sedavõrd, et linnaelu tundus talle sestpeale liiga lärmakana. Pöörismäe aidast sai kunstniku ateljee, kus sündis lisaks maalidele ja illustratsioonidele ka mõte hakata lähedusest leitud mätasolenditest – pokudest – raamatut kirjutama.

1994. aastal ilmunud „Pokuraamatu” eest pälvis Edgar Valter Kultuurkapitali aastaauhinna, Nukitsa konkursi peaauehinna nii kunstnikuna kui ka kirjanikuna, riikliku kultuuripreemia kunsti alal, samuti kanti autor Rahvusvahelise Noorsookirjanduse Nõukogu (IBBY) aunimekirja.

Onu Ets oli suur loomasõber: Pöörismäele võttis ta kaasa oma kalli koera Pätu, kellele saabus peatselt terve rida kassidest kambajõmme. Hiljem ilmusid perre bernhardiin Emma ja kaukaasia lambakoer Uru. Minu suureks rõõmuks joonistas kunstnik pildid mu raamatutele „Barbara ja suvekoerad” ning „Barbara ja sügiskoerad” – mõlemas tegutses palju erinevat tõugu koeri ja Ets oskas nende toiminguid nii tabavalt kujutada, nagu oleksid penid talle poseerimas käinud!

Kui Avita kirjastus pakkus mulle ja õpetaja Ene Hiiepuule aabitsa tegemist, siis soovisime, et aabitsapildid joonistaks Edgar Valter. See töö polnud kerge, sest aabitsas oli palju tegelasi: kaksikute Anna ja Aadama klassikaaslasteks olid bokser Bibi,

elevant Eedi, pörsas Pamp, lepatriinu Öie ja teised, kelle lõbusate lugude kaudu õppisid lapsed lugema ja koolilaste kombel käituma. Keeruliseks tegi koostöö ka see, et tollal olid telefonisidega lood kehvad ja meie omavaheline nõupidamine käis kirjavahetuse teel. Nüüd aga on mul suur patsakas Edgari aabitsateemalisi kirju, mille servad on kaunistatud lõbusate vinjettidega.

Edgar Valteri suurimaks unistuseks oli rajada Pokumaa, kus lapsed saaksid Eestimaa loodust tundma ja armastama õppida. „Pokuaabitsa” kaudu võib ju nii mõndagi teada saada, kuid palju tähtsam on kõike oma silmaga näha ja oma kõrvaga kuulda. Pokud võivad nii mõndagi pajatada!

Pokumaa rajamine osutus üsnagi kulukaks ja aeganõudvaks. Kunstnik rõõmustas väga, kui korraldati pokuümina konkurss ja pokurongkäik ning oma 75. sünnipäeval kohtus ta pokulaval nii laste kui ka lasteluuletajatega, kuid

kahjuks ei jõudnud ta näha põneva Pokukoja valmimist ...

2006. aasta 4. märtsist ei ole Edgar Valterit enam meie seas. Kuid tema joonistatud ja kirjutatud raamatutest tehakse aina uusi trükke ning Pokumaa ootab külla nii lapsi kui ka täiskasvanuid. Eesti Lastekirjanduse Keskuses aga on aasta ringi avatud Edgar Valteri tuba, kus

saab näha nii mõndagi põnevat. Muuhulgas asub seal ka vahva püstkoda, mis meenutab ehitist, mille onu Ets oma talu õuel kokku pani.

Edgar Valteri joonistused on põrit tema kirjadest Leelole.

Seame sammud Telliskivi Loomelinnaku poetänavale VARKKI poodi. Moekunstnik **Jaana Varkki** joonistab parasjagu midagi oma märkme-plokki. Astume sisse, et olla täna tema töövarjud.

TÖÖVARI

ÕIGE ERIALA

Jaana räägib naljaga pooleks, et tahtis hakata ise riideid tegema, kuna oli pere kuues laps ja pidi kandma oma õdede vanu riideid. Ta elas lapsena Narvas, pärast põhikooli lõpetamist läks aga õppima Tartu Kunstikooli nahadisaini. „Mulle meeldis, et ma saan oma kätega midagi teha,” ütleb ta.

Moekunstnikuks õppis Jaana Eesti Kunstiakadeemias. „Ma nautisin iga tundi ja minutit akadeemias. On vaja leida endale õige eriala, siis ei pane tähelegi, et õpid.”

Akadeemia järel konkureeris Jaana Baltika moemaja Montoni meesterõivaste disaineriks ja osutus valituks. Nii on Jaana disaininud aastaid rõivaid ka meestele.

OMA MOEBRÄND

Ühel hetkel jõudis Jaana oma moebrändi loomiseni. Tükk aega nuputas ta sobivat nime, kuni avastas, et tal endal on väga lahe perekonnanimi. Nii saigi loodud moebränd VARKKI.

Helmi ja Miina Loore moejooniseid tegemas.

KÜLAS MOE

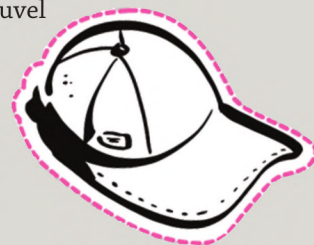
Praegu tegutseb Jaana igapäevaselt enda loodud stuudio-poes. Ta töö koosneb kollektsioonide väljamõtlemisest, jooniste tegemisest, sobiva kanga leidmisest ja riiete müümisest, klientidega suhtlemisest. Lisaks muidugi ka üldine töökorraldus.

„Mõtlen kõigepealt välja disaini, kuid siiski samaaegselt valin välja juba sobivad kangad,” kirjeldab Jaana oma tööd ja näitab stangedel rippuvaid kleite, pluuse, seelikuid.

PRAKTILISED RÕIVAD

Jaana püüab riided teha võimalikult praktilised, et neid saaks võimaluse korral kanda eri aastaaegadel. „On suur väljakutse mõelda välja näiteks kleit, mis oleks kantav nii suvel kui talvel. Suvel kannad tennistega, talvel paned sviitri alla. Hindan mugavust ja funktsionaalsust.”

Ta loob kaks põhikollektsiooni

Varkki kaubamärgi hüüdlause on: Peenetundeline edevus igasse argipäeva!

Foto Laura Nestor

kuidas see selga panna ja ära võtta.

Ei tohi unustada lukke, nööpe jms!

„Töö käigus õpid kõike! Teistmoodi polegi võimalik.” Kustutuskummi soovitat Jaana üldse ära panna. „See ajab liiga pingesse, pole vaja karta, et teed midagi valesti.”

ÕDUS POERUUM

Vahepeal tuleb poodi inimesi ja Jaana näitab neile riideid. Saame mahti ringi vaadata. Pood on väga kenasti sisustatud, siin on palju toataimi, ägedad valgusteid, retrostiilis mööbliesemeid.

Proovikabiin on nii suur, et terve pere mahub koos riideid proovima. Poes müüakse veel kotte, ehteid ja muid aksessuaare. Kuuleme, kuidas Jaana kliendile nõu annab ja saame teada, et kui vaja, tehakse eraldi riideid kliendi järgi või õmmeldakse olemasolev ese parajaks.

Kõigile neile, kes on samuti moekunstist huvitatud, soovitat Jaana palju joonistada ja avatud silmadega ringi käia. „Kui eriala meeldib, siis tegutse! Mida varem pihta hakkad, seda parem!”

KUNSTNIKUL

Tekst **Helmi Kask, Miina Loore Kask ja Kätlin Vainola**

aastas, kuid kollektsioon täieneb ka jooksvalt, seega tuleb iga nädal poodi midagi uut. Oluline on kollektsioonide pildistamine. Fotod lähevad üles kodulehele, Facebooki ja Instagrami, kust inimesed otsivad endale sobivaid riideid ja tulevad poodi vaatama.

Moejoonised teeb Jaana paberile. „See annab ikka õigema tunde kui arvutiga joonistamine.” Ta teeb joonised nii rõivaste eest- kui tagantvaatest ning eraldi detailidest. Kui joonis olemas, toimub koosolek konstruktoriga, kes valmistab lõike ja teeb riideesemest näidise. Selle peal on hea kõik parandused sisse viia, mis on ühtlasi üks olulisemaid etappe tööprotsessis.

TÖÖ KÄIGUS ÕPID!

Ka meie saame võimaluse rõivaid joonistada. Esialgu on moekunstniku silma all natuke kõhe pliatsijooni paberile tõmmata, kuid Jaana julgustab: „Soovitan alati kohe pika joone tõmmata, ära karda pliatsit!”

Saame teada, et moodi tehes peab kohe mõtlema,

AVASTA ENDAS GEENIUS!

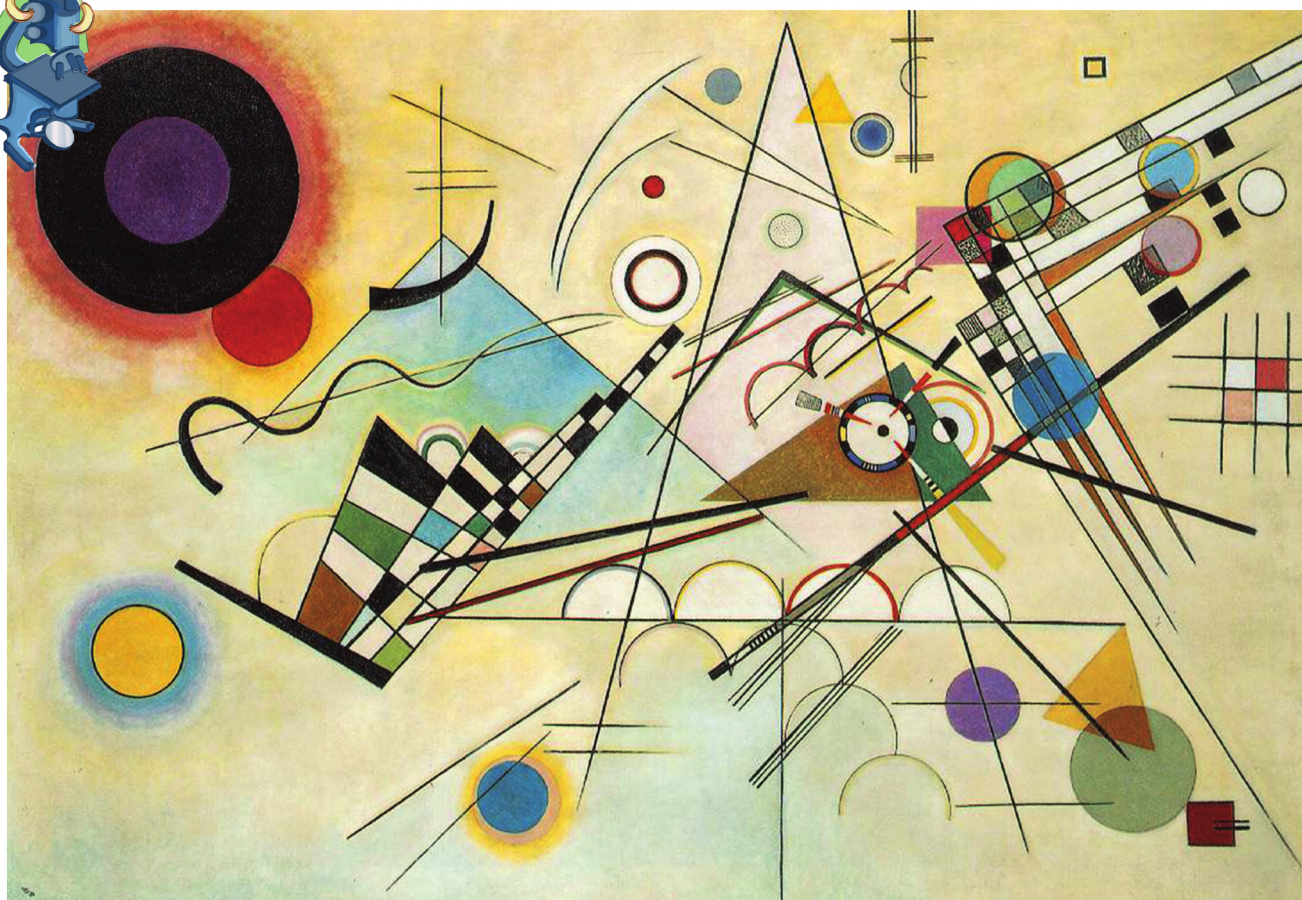

Foto Wikimedia Commons

VÄRVIDE KUULAMINE – VÕIMALIK VÕI MITTE?

Selle maali autorit Vassili Kandinskyt peetakse abstraktse kunsti rajajaks, tema nägi helidega koos värve – tal oli kroomsteesia.

Hull Teadlane
Tartu Ülikooli muuseum,
hullteadlane.ut.ee

Kas oled kunagi näinud, mis värvi on kella tiksumise heli? Äkki paistavad sinu jaoks numbrid või tähed värvilised? Ja isegi kui praegu tundub see mõte jabur, võid avastada, et ühel või teisel viisil midagi sellist sinuga toimub – inimesed ei pane seda tihti alguses tähele. Kui teil on küsimus, mis veidrust see Hull Teadlane nüüd räägib, on vastus lihtne – ma räägin **sünesteesiast** ehk **mitmiktajust**.

MIS ON TAJU?

Aga nagu ikka, on hea alustada teadmistüvest mitte teadmislehest. Seega tuleks enne selgeks teha, mis see

taju üldse on. Taju on sõna, millega kirjeldatakse kogu seda kompoti, mis tuleb inimese mõistuses kokku tema aistingutest. Ehk siis taju on kõik aistingud kokku. Ja mis asi on **aisting**? Seda on juba lihtsam selgitada – aisting on miski, mida inimene kogeb. Näiteks, kui sa kuuled mingit heli, on see aisting. Kui midagi näed, on see aisting. Kui midagi tunned, on see aisting. Seega taju on kõik, mida sa näed, tunned, kuuled, maitsed ja haistad kokku. See ei ole lõplik loetelu – juurde käib näiteks ka aru saamine, mis pidi sa oled.

MAAILMA TAJUMINE OLENEB EELNEVATEST TEADMISTEST

Minu arvates on üks taju huvitavamaid omadusi see, et see pole kõigile sama. See, kuidas keegi parajasti maa-

Näiteks selle asemel, et lihtsalt kuulda, kuidas kell tiksub, kuuleb inimene kella tiksumist ja näeb samal ajal väikest punast laigukest iga tiksumisega kaasas käivat.

ilma näeb, oleneb tema eelnevatest teadmistest. Minu jaoks oli see kõige selgemini arusaadav, kui õppisin puuliike. Järsku ei näinud ma enam metsas puid – ma nägin pärni, saari, jalakaid, leppi, kaski, remmelgaid ja nii edasi. Kuigi vähem ilmselgelt, on sama toimunud minuga ka loodusteadusi õppides. Ma „näen”, kuidas soe õhk saab üles surutud, kuidas bakterid ja seemned niiskuse käes elutsema asuvad, kuidas kuu parajasti maa ja päikese suhtes asetseb, et oleks täiskuu. Üldiselt ma ei arvesta, et olen midagi täielikult selgeks saanud enne, kui hakkamärkama selle teadmise mõju oma tajule. Aga mis ikkagi see sünesteesia siis on?

TAJU ERIPÄRA, MIS ESINEB UMBES NELJAL SAJAST

Sünesteesia on üks taju eripära, mis esineb umbes neljal inimesel sajast, aga pole välistatud, et kõik inimesed on enda teadmata üht või teist pidi natuke sünesteedid. Eripära, mida sünesteesiaks kutsutakse, on see, kui inimese üks aisting avaldub tajus mitme eri aistinguna. Näiteks selle asemel, et lihtsalt kuulda, kuidas kell tiksub, kuuleb inimene kella tiksumist ja näeb samal ajal väikest punast laigukest iga tiksumisega kaasas käivat. See on näide sünesteesiavormist nimega kroomsteesia, mis tähendab, et inimene näeb eri helidega koos alati erinevaid värve.

Mõtles, kui äge on muusikat kuulata, kui samal ajal näed muusikaga kaasas käivat valgusetendust – iga heli teeb omaette värvi, nii et see võib päris kirju olla. Kõige tavalisem sünesteesia vorm on aga grafeem-värvi sünesteesia, kus inimene näeb numbreid või tähti värvilistena ning teatud juhtudel aitab see neil ka paremini arvutada. Siis on võimalik näha ka numbreid või päevi kuidagi ruumiliselt asetatuna, tunda helisid maitsena ja palju muud. Näiteks leiutaja Nikola Tesla kirjutas oma tähelepanekust, et

SYNESTHESIA
0123456789

Näide grafeem-värvi sünesteesiast, kus numbrid või tähed on värvilised.
Foto Wikimedia Commons

Sünesteedi joonistus sellest, kuidas kuud tema ümber ringi moodustavad.

Foto Wikimedia Commons

kui ta paneb taldrikule väikeseid ruudukujulisi asju, siis tekib tal suus vastik maitse – see on näide, et alati ei ole sünesteesia nii ilmselge nagu värvide nägemine muusikaga, vaid võib olla nii ebatavaline, et seda ei pruugi isegi tähele panna. Eriti, kuna paljud inimesed on kahjuks harjunud kiirelt unustama asju, mis tunduvad liiga imelikud, et tõsi olla.

KAS SEE ON PÄRISLT KA NII?

Põhiline küsimus, mida ma sünesteesia kohta kuulen, on – et kas need inimesed siis **päriselt** näevad ja kuulevad asju? Vastus on, et nii ja naa. Osad ütlevad, et

jah, nad päriselt-päriselt näevad, aga paljud leiavad, et see on natuke sarnane sellega, kui öelda kellelegi, et mõtle õhupallist. Kas sul tuli silme ette õhupall? Kusjuures on ka inimesi, kellel ei tule, aga see on juba teine jutt, usun, et enamik teist suudab oma vaimusilmas näha õhupalli. Enamik sünesteete väidab, et nad kogevad midagi sarnast, ainult,

et see toimub iseenesest, mitte nad ei ürita midagi ette kujutada.

Olge siis tähelepanelikud, ehk leiate endalgi mõne sünesteesia vormi või muu imeliku aistingu ning jagage ka sõpradega oma veidraid ja naljakaid aistinguid, sest midagi selles imelikku ega häbeneda ei ole, pigem on ju lõbus!

Vääveltorik on levinud ka meie parkides.

SEENED – MITTE AINULT SÖÖGIKS

Tekst ja fotod **Indrek Sell**

Eestis arvatakse olevat kokku umbes 7000 seeneliiki, täpne arv pole teada. Nende hulgas on nii suurte viljakehadega seeni kui ka mikroseeni, mida palja silmaga näha pole võimalik. Seened koosnevad tavaliselt viljakehast ja seeneniidistikust. Seente viljakehad on enamasti palja silmaga märgatavad. Söögiseente viljakehad on enamasti maapinnal ning koosnevad jalast ja kübarast. Aga puuseentel, mis põhjustavad puumädanikku, on viljakeha puu küljes. Nende seeneniidistik võib olla kas puutüves või mullas ning üldjuhul see palja silmaga nähtav pole.

PUUSEENTEST ÜLDISELT

Enamik puitulagundavaid seeni kuulub kahte peamisse rühma: torikseened ja koorikseened. Eestist on leitud üle 220 liigi torikseeni. Koorikseeni on hinnanguliselt 350 liiki. Kogematu inimene koorikseeni aga tavaliselt märgata ei oska – nagu nimi ütleb, kasvavad nad puutüvel, moodustades kooriku. Ka on nende määramine enamjaolt üsna keeruline ning välistest tunnustest sageli ei piisa: üks võimalus on kasutada mikroskoopi ja ka siis suudavad neid sageli määrata kogenud teadlased.

Puuseente hulgas on ka jala ja kübaraga lehkiseeni, ent võrdlemisi vähe. Sellesse rühma kuulub näiteks maitsev ja hinnatud söögiseen austerservik, mida on võimalik kasvatada ka koduaias.

Puuseentest ongi metsas kohapeal võimalik määrata vaid väikest osa, arvestada tuleb ka asjaoluga, et ühe liigi piires võivad viljakehad küllalt erinevad välja näha. Näiteks kannupest – üks meie metsade tavalisemaid torikseeni – tema viljakehade kuju ja värvus võivad olla väga erinevad.

Puuseente viljakehad on ühe- või mitmeaastased. Üheaastased viljakehad tekivad tavaliselt suvel või sügisel. Mitmeaastased viljakehad kasvavad aga igal aastal endale ühe järgneva torukestekihi – näiteks haavataeliku puhul on leitud isegi kuni 80-aastaseid viljakehi. Puuseente puhul on viljakehadel nn. aastased juurdekasvud loetavad, juhul kui murrame viljakeha pooleks. Siis saab neid lugeda nagu aastarõngaid ja seeläbi saame teada viljakeha vanuse.

EOSTE LEVIMINE

Tüüpiliste torikseente tunnusteks ongi tugevad viljakehad ja nende pikk eluiga. Viljakeha alapinnal olevate torukeste kaudu levivad keskkonda eosed. Eoseid me palja silmaga ei näe, paljudel puuseentel on eoste pikkus alla kümne mikromeetri – küll aga on neid võimalik näha mikroskoobi abil.

Eosed levivad nii vee, tuule kui ka loomade (ka inimese) kaasabil. Tegelikult ei pea eoste levimiseks olema tugevat tuult, levimine toimub isegi õhuvooludega. Kui eos satub näiteks puuksa murdumiskohale, hakkab ta seal idanema. Seejärel areneb seeneniidistik ning seen hakkab mädandama puitu.

PUU MÄDANE

Tegemist on puitulagundavate seentega, kes kahjustavad puidu kvaliteeti. Samas ei ole puitulagundavad seened üheselt halvad – puuseentel on tähtis roll ökoloogilises ainerings ning ilma nendeta läheks hapniku ja süsihappegaasi tasakaal atmosfääris paigast ära. Puitulagundavate seente hulgas on ka väga haruldasi liike, millest paljud on looduskaitse all.

Enamik puuseeni kasvab kas lamapuidul või murdunud tüvedel. Niisiis on metsas olevatel mahakukkunud lamavatel tüvedel väga suur väärtus puuseente elupaigana. Elusa puu tüvel kasvav seene viljakeha on kindlasti märk, et puu tüves on mädanik.

Puuseente poolt põhjustatud mädanik võib olla tavaliselt kas valge- või pruunmädanik.

Lisaks sellele, et puuseened kasvavad metsas, võib neid leida ka majadest. Näiteks majavamm on üks ohtlikumaid hoonetes elavaid seeni, ta hakkab elama puitmajades juhul, kui seal on ülearu niiskust või on tehtud ehitamisel olulisi vigu.

Puuseened on kõigele vaatamata huvitava väljanägemisega, kunstnikud teevad neist dekoratsioone, puuseeni kasutatakse ka näiteks lõnga värvimisel.

Üks tavalisemaid pruunmädaniku tekitavaid seeni meie metsades on kännupess. Ta võib kasvada nii kuuskedel, mändidel, kaskedel kui ka väga paljudel teistel lehtpuudel.

Puitulagundavate seente hulgas on leitud ka mitmeid haruldasi, näiteks poropoorikut on Eestist leitud vaid vanadest põlismetsadest.

Tuletaelik kasvab lehtpuudel.

Looduses ei ole mitte ühtegi liiki, kelle kohta me saame öelda, et ta on otseselt kahjulik või otseselt kasulik. Igal liigil on oma roll ja ka inimene kui liik on ühest küljest kasulik, teisest küljest kahjulik.

VÕISTLUS „MINU HOBUNE”

TULINE RATSU

Mul on hobune, kelle nimi on Luna. Ta elab muinasjutumaailmas. Ta on pruuni värvi ja tal on laubalt ninani valge triip. Ka jalad on tal alt valged, lakk ja saba on mustad. Ta on ülikiire ning kui ta maksimumkiirusel galoppi teeb, jõuab ta viie sekundiga Tartust Tallinna. Ta ei saa peale minu kellegagi läbi. Me ratsutame koos vabas looduses mustangite keskel. Ma ei kasuta sadulat ega valjaid! Ta on minu unistuste ratsu!

Inger Jüssi Tartust

IDATUUL

Idatuul on metsik hobune, kes on väga-väga kiire! Tal on tumemust lakk, ta keha on helemust ning silmade vahel on valge triip. Kui mul oleks Idatuul, siis ma oleksin temaga terve päeva koos. Selle päeva jooksul käiksin ma temaga mere ääres, mängiksin, istuksin aasal ja õhtul oleksin Idatuulega taas mere ääres ning vaataksin päikeseloojangut. Me elaksime maal nimega Hobuste Maa, kus elaks tuhandeid hobuseid ja seal oleks mäed, mille taga on meri! Ja praegu ongi päikeseloojang!

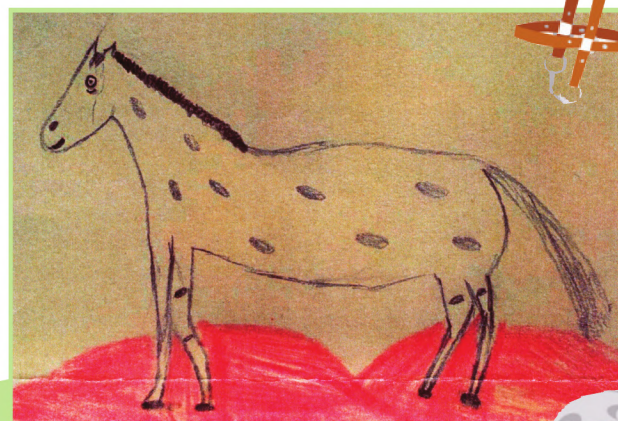
Nele-Ly Järvela Raplamaalt

PONITÜDRUK MINNI

Minni oli pisikene ponitüdruk, kui ta ema juurest ära viidi ja kingiti ühele väikesele tüdrukule. Alguses Minni kartis seda tüdrukut ja tüdruk kartis Minnit. Nii nad põrnitsesidki üksteist läbi aiavärava. Ühel päeval tõi tüdruk Minnile porgandi. See oli nii maitsev! Minni kepsutas tänutäheks ringiratast ja tüdruk naeris laginal. Nii said nad sõpradeks. Minni lubas ennast paitada ja kallistada. Lõpuks lubas ta tüdrukul endale selga istuda ja ratsutada. Oi, vaat see oli vahva! Minni kappas oma lühikestel jalgadel nii kiiresti, kui suutis, väike tüdruk seljas kilkamas, endal juuksed tuules lehvimas.

Nad olid kaks lahutamatut väikest tüdrukut. Koos käidi ujumas ja metsas marjul. Kui väsimus peale tuli, pikutati suure kase all ja vaadati pilvi. Ikka kahekesi koos. Lapsed on ju ikka õnnelikud, kui nad üksteist mõistavad ja armastavad.

Kirke Renke Türit

MINU HOBUNE

Minu hobuse nimi on Virsik. Ta on valget värvi ja hallide täppidega. Ta suudab väga kiiresti joosta ja lennata. Tema tall asub taevas, roosa pilve peal. Me saame temaga kokku ainult öösiti, kui ma olen magama jäänud. Siis ma lähen unenägudemaale ning Virsik ootab mind seal. Koos ratsutame läbi erinevate unenägude, külastame põnevaid kohti ja võtame ette toredaid seikluseid.

Ükskord otsisime koos varastatud sadulat. Täpselt südaöö läks Virsiku tallist kaduma uhke sadul, millel olid kullast ääred. Kui ma unenägudemaale jõudsin, lendasime koos suurte mägede poole sadulat otsima. Vaatasime iga mäe taha, kuni leidsime ühe sügava koopa, mille sisse oligi peidetud Virsiku kallis sadul. Jõudsime Virsiku ja sadulaga talli täpselt kella seitsmeks, kui ma pidin juba üles ärkama. Virsik jäi aga unenägudemaale. Päeva ajal magab ta oma tallis. Mõnikord ma vaatan taevas liikuvaid pilvi ja mõtlen, et ei tea küll, milline võiks olla Virsiku pilv ...

Annaliisa Aren Türit

HEA LAPS

Värvi ise!

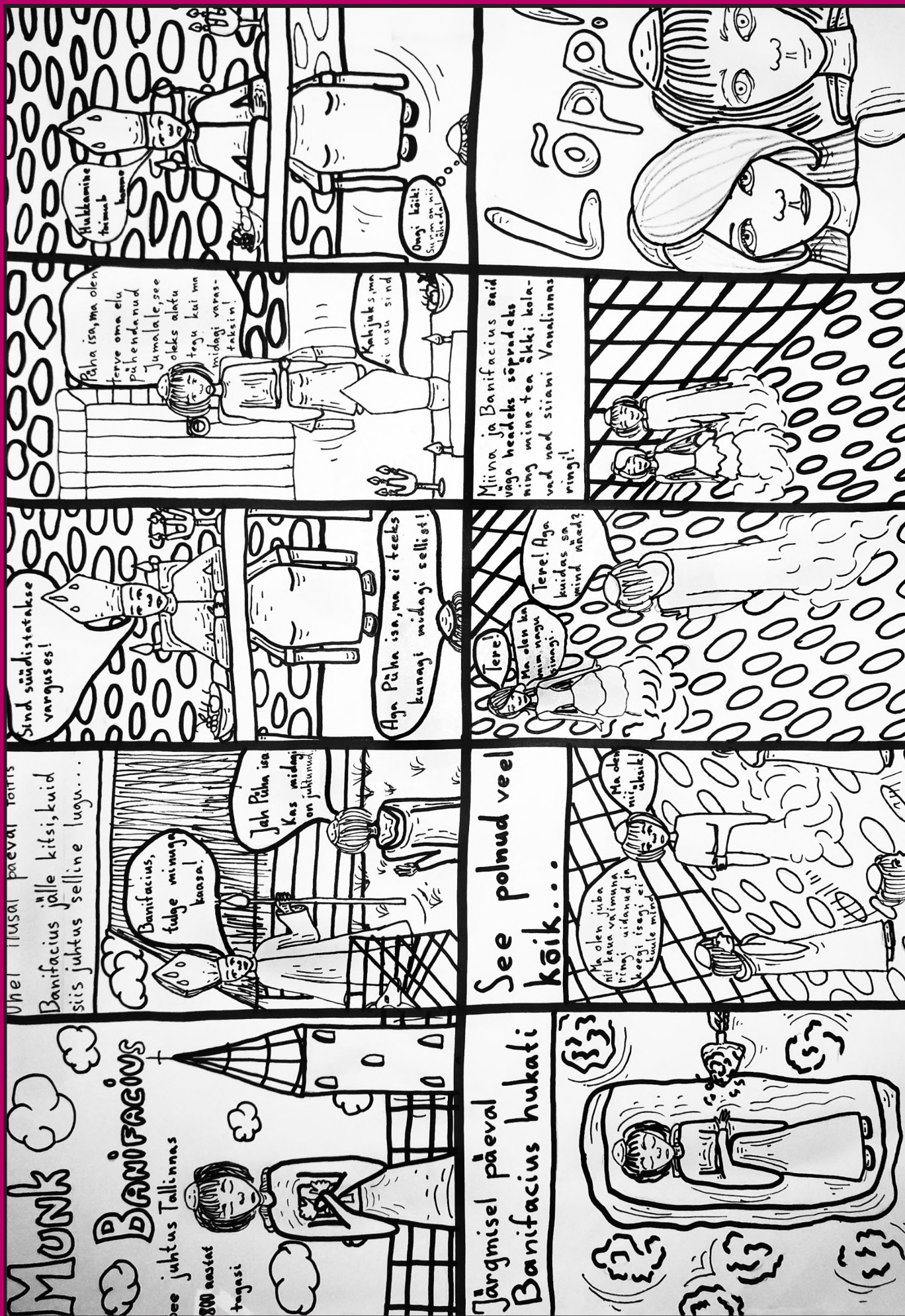

Illustratsioon Keiti/Adobe Stock

HEADLAPS

E. Valteri
puuslik-kratt

EDGAR VALTER 90!

Armastatud kunstnik, raamatuillustraator ja kirjanik Edgar Valter oleks sel sügisel saanud 90 aastaseks. Vanameistri sünnipäeva on tähistatud juba kevadest saadik mitmes Eesti paigas. Sünnipäeva-päeval, 21. septembril, on pidulikud eriüritused Pokumaal. Samamoodi on kõik Etsi loominguga austajad oodatud osalema päev varem ehk 20. septembril Eesti Rahva Muuseumisse, kus Pokumaa, Eesti Lastekirjanduse Keskuse ja ERMi koostöös peetakse ettekandeid, avatakse suurejooneline näitus Etsi varem nägemata loomingust, antakse üle vastset asutatud preemia Eesti raamatuillustraatorile ning esitletakse lätikeelset Pokuraamatut. Õhtul leiab aset tore perepäev. Tartu Mänguasjamuuseumis võib 16.09.-17.11.2019 uurida näitust „Sipsikust pokudeni“. Seal on välja pandud Valteri loomingust inspireeritud käsitöönukud ning illustratsioonide koopiad. Edgar Valteri juubeliüritused toimuvad veel paljudes kohtades üle Eesti. Uuri lisa www.pokumaa.ee ja Pokumaa Facebooki-lehelt!

UUDISED

„Magus Molekul“ ETV2-s

ETV2 ekraanile jõuab septembris uus saatesari „Magus Molekul“, mis tutvustab lastele põnevat toidu- ja teadusmaailma. „Valisime igasse saatesse maitstva retsepti, mida lapsed saaksid kodus ka ise järele teha,“ selgitab üks saatejuhte Merle Liivak. „Lisaks teeme toiduainetega põnevaid teaduskatseid ning uurime, miks mingid asjad juhtuvad.“ Saated hakkavad olema ka järelvaadatavad ETV2 ning Lastejaam.ee veebilehtedel. Lisainfot leiab sarja Facebooki lehelt www.facebook.com/magusmolekul

Saatejuhid
Aigar Vaigu ja
Merle Liivak

Foto Priit Mürk

Joonistusvõistlus
MINU ESIMENE START-UP

Robotexi ja Lastejaama joonistusvõistlus „Minu esimene start-up“

Kas oled mõelnud, milliseid töid võiksid robotid tulevikus meie eest ära teha? Ootame laste pilte nende põnevatest äriideedest ja sellest, kuidas robotid neis osalised on. Joonistuskonkursi eesmärk on innustada lapsi tutvuma põneva robotikamaailmaga ja olema ettevõtlik. Osalema on oodatud 5-12aastased lapsed. Oma töid saab saata ja esitada 13. oktoobrini. Tööde esitamine ja lisainfo: lastejaam.err.ee

Auhindadeks programmeeritav ja mänguline robot Codey Rocky Insplay-lt,

perepäasmed Robotex festivalile, Lastejaama üllatuspakid. Joonistuskonkurss annab tuule tiibadesse kõikidele väikestele ettevõtjatele, kes soovivad osaleda Robotexil Insplay Roboliiga võistlusel „Meie esimene start-up“. Vaata lähemalt <http://robotex.insplay.eu>

TRIKKE TÄIS TEATER

Tekst **Ande**

Fotod **Mustkunstiteater**

Mustkunstiteater

Esimene etendus: 12. august 2015

Asukoht: Veskitammi 3, Laagri

Koduleht: mustkunstiteater.ee

Facebook: mustkunstiteater

Tallinna külje all Laagris asub üks väga eriline hoone. Aadressil Veskitammi 3 on end sisse seadnud nimelt Mustkunstiteater – maagiline asutus, mis on seinast seinani võlukunsti täis. Tegu on väga ainulaadse teatriga – ka kogu maailmas võib mustkunstiteatreid mõne käe sõrmedel kokku lugeda. Selle imedest tulvil koha asutajaks ja eestvedajaks on **Fred-Erik Johanson**, kellega **Ande** tegi pikemalt juttu ka Hea Lapse mainumbris.

KOHT MUSTKUNSTILE

Sel sügisel saab hoo sisse Mustkunstiteatri juubelihooaeg, tähistatakse viiendat tegutsemisaastat. „Teater on tegelikult isegi vanem,” täpsustab Fred. „Neis ruumides alustame küll viiendat tegevusaastat, aga juba enne seda käisime oma etenduste ja tehnikaga väljas esinemas.”

Sobivat maja otsis Fred pikalt. Elukõige oli tal vaja kohta, kus oma rekvisiite hoida ning töökoda, kus uusi illusioone ehitada. „Seda, et ma leian nii head ruumid, kus saaks ka etendusi teha, ma algul küll ei arvanud,” meenutab Fred. Õnneks läks siiski teisiti – juba neli aastat on mustkunstiteater olnud Eestis ainus koht, kus võib regulaarselt mustkunstietendusi vaatamas käia.

„Igal etendusel on meil olnud oma teema,” selgitab Fred, „näiteks kevadeti, lihavõtete ajal teeme värvilisemaid ja väiksematele suunatud etendusi. Oktoobris,

halloweeni ajal on aga etendused natuke hirmsamad. Meil on olnud ka lavastatud etendusi, kus on läbiv lugu ja tegelased. Ühesõnaga, üritame Mustkunstiteatris pakkuda midagi igale maitsele.”

MAJAS ON PALJU TEGEVUST

Etenduste ajal on avatud ka kohvik ning vaheajal saavad külastajad uurida optiliste illusioonide püsinäitust ja teha rikkalike rekvisiitidega fotoseina ees pilti. Publikule nähtav on siiski Mustkunstiteatrist vaid väike osa – lisaks saalile on seal ka töökoda, kus Fred ehitab

illusioone nii endale kui ka teistele mustkunstnikele, ladu ja ruumid loomade hoidmiseks. Loomi elab mustkunstiteatris muljetavaldavalt palju – kanad, pardid, tohutul hulgal tuvisid, jäneseid, viirpagoide, teised suuremad papagoid, merisead ning kuldkalad.

Viie aasta jooksul on Mustkunstiteater pidevalt täienenud ja arenenud. Sisuliselt kõik – alates valguspargist ja lõpetades seinakaunistustega – on Fred ise valmis ehitanud ja paika sättinud. „Isa on mind ehitamisel muidugi palju aidanud,” jääb kuldsete kätega mustkunstnik ise tagasihoidlikuks. „Aga relakat või keevitusaparaati kasutades mul tõesti käed ei värise ja internetist leiab infot peaaegu kõige kohta. Nii ma pidevalt ennast täiendangi, uurin ja õpin juurde seda, mida mustkunstiteatri ehitamiseks vaja on.”

Lisaks etenduste vaatamisele saab Mustkunstiteatris ka pidusid pidada. „Võib kindel olla, et sünnipäevalaps kutsutakse etenduses lavale. Nii saab ta mustkunsti eriti lähedalt näha ja ka ise selle sündimise juures kaasa lüüa,” lubab Fred.

HUVIRING JA TRIKIPOOD

Septembris alustab juba neljandat aastat ka Eesti maailsim kool – mustkunsti huviring. „Me koguneme igal nädalal ja õpime erinevaid trikke,” selgitab Fred. „Alustame muidugi lihtsamatest, aga õpime ka selliseid silma- moondusi, mida ma isegi laval esitan.” Õpilasi on igas eas, 6-aastastest 20-aastasteni. Huvitav on aga see, et kuigi Eestis hetkel naissoost mustkunstnikke peaaegu ei ole, siis mustkunsti huviringis on just tüdrukuid rohkem kui poisse. Kevadel, kui hooaeg lõppeb, saavad õpilased võimaluse Mustkunstiteatri laval üles astuda ning aasta jooksul omandatud oskusi demonstreerida. Kes huviringi

ei jõua, saab osaleda pärast etendusi toimuvates töötubades. „Neid me küll päris iga etenduse järel ei korralda,” täiendab Fred. „Aga üsna tihti on siiski võimalik ka veidi mustkunsti köögipoolt näha.”

Neile, kes eelistavad trikke iseseisvalt õppida, on mõeldud Trikipood. Trikke saab osta pärast etendusi, ent Mustkunstiteatri kodulehel on (küll mõnevõrra väiksema valikuga) Trikipood avatud ööpäev läbi. „Tegelikult oli mul pikka aega dilemma, kas sellist saladusi avaldavat poodi on üldse sobiv teha,” räägib Fred. „Aga ma mõtlesin, et kui minul oleks olnud alustades mõni selline pood, siis oleks mu areng olnud palju kiirem. Ja ma arvan, et kui mina ei oleks seda teinud, oleks keegi teine selle ette võtnud. Võib-olla isegi mõni mustkunstikauge inimene, kes müüb ka igasugust jama ning kelle ainsaks huviks on kasumi teenimine. Nii et siis pigem teha ise ja hästi.”

Algava juubelihooaja kava avalikustatakse õige pea mustkunstiteatri kodulehel, nii et sellel tasub silma peal hoida. „Ühe erilise etendusena tasub kindlasti välja tuua lavastus, kus tulevad esitamisega Mustkunstiteatri parimad trikid läbi aastate,” kergitab Fred veidi saladusloori.

Hea Lapse lugejad saavad Trikipoes hinnaalandust – sisestades veebipoes mustkunstiteater.ee sooduskoodi HEALAPS, saab trikid kätte 20% odavamalt. Sooduskood kehtib kuni oktoobrikuu lõpuni.

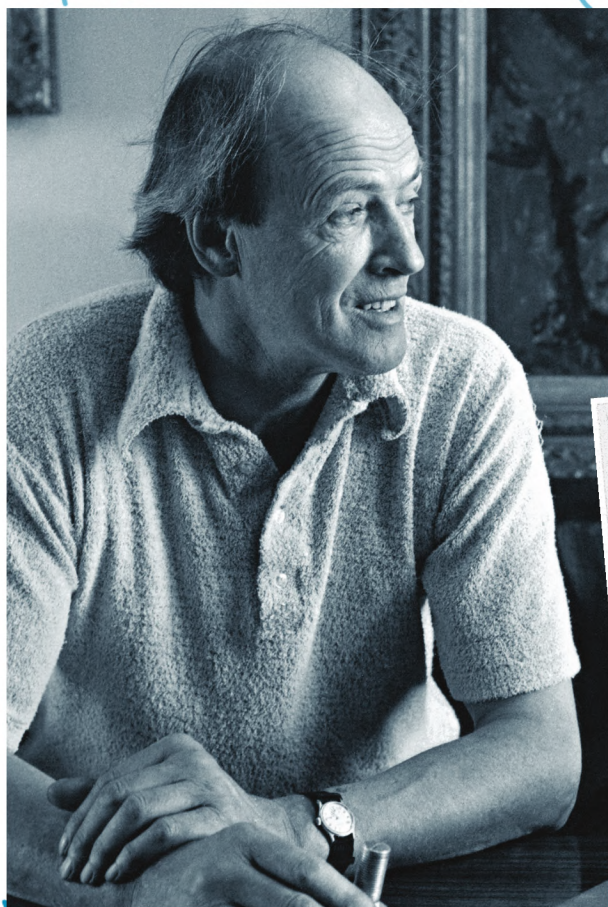

Foto Mark Geison

ROALD DAHL JA TEMA VÕLUVILISTAJAD

Väike Roald koos õdedega

Tekst **Leelo Märjamaa**

Roald Dahl on üks kuulsamaid ja armastatumaid lastekirjanikke maailmas. Kes ei teaks tema fantastilisi lugusid Willy Wonka šokolaadivabrikust, vaprast nutikast Matildast, Jamesist ja hiigelvirsikus purjetavatest hiigelputukatest või talunikke ninapidivedavast vapustavast härra Rebasest! Kuidas tekivad ühe kirjaniku peas sellised pöörased naljakad lood ja kust pärinevad need värvikad tegelased? Midagi ei sünni tühjalt kohalt – kõik sai alguse Roaldi lapsepõlvest.

Roald Dahl sündis 13.09.1916 Llandaffis Walesis Norrast pärit vanemate suures kuuelapselises peres. Ta oli vaid kolmeaastane, kui surid üks tema vanematest õdedest ja tema isa ning ema jäi lastega üksi. Seitsmeaastaselt läks Roald Llandaffi Toomkooli.

Koolitee viis mööda kommipoest, mida poiss koos sõpradega iga päev külastas ja kuhu kulus kogu tema taskuraha. Ta armastas kohutavalt maiustusi! Seda kommipoodi pidas räpane ja õel vana naine, proua Pratchett, kes vihkas lapsi. Küllap oli see põhjuseks, miks Roald ja ta sõbrad naisele ühel päeval kommipurki surnud hiire poetasid. Proua Pratchett ei mõistnud nalja ja ei mõistnud seda ka koolidirektor, kellele ta poiste tembu peale kaebama läks. Direktor härra Coombes

käsutas poisid oma kabinetti ja andis neile ükshaaval jalutuskepiga peksa. Proua Pratchett vaatas seda tugitoolist pealt ja õhutas direktorit kõvemini lööma.

Pärast seda vahejuhtumit saatis Roaldi ema poisi Inglismaale internaatkooli, lootuses et seal on parem ja inimlikum haridussüsteem. Õnnetuseks valitses sealgi karm kord ja oli tavapärane, et õpilased saadeti väiksemategi eksimuste eest direktori kabinetti „triipe saama”. Kooliaastad ei olnud Roaldi jaoks kuigi rõõmsad ja ta igatses kodu järele.

Vastukaaluks koolile olid pikad imelised suvevaheajad Norras, kus elasid Roaldi vanaema ja vanaisa ja kogu emapoolne suguvõsa. Need suved olid imetoremad: pere oli koos, elati idüllilisel saarel, sõideti paadiga fjordide vahel, avastati väikseid saari, ujuti ja püüti kala. Helged mälestused on Roaldil ka oma vanaemast ja vanaisast, *Bestemamast* ja *Bestepapast*, keda ta Oslos külastas. Vanaema armastas kiiktoolis kiikuda, sigarit suitsetada ja lastele trollidest ning nõidadest lugusid jutustada.

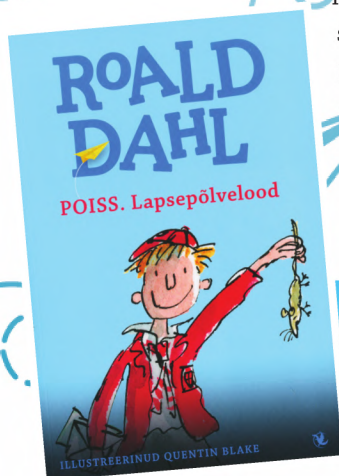
Kui Roald suureks kasvas – ja ta kasvas väga suureks, 198cm pikkuseks –, saadeti ta Aafrikasse ja temast sai Teise maailmasõja puhkedes lendur. Pärast sõda hakkas ta kirjutama ja ilmusid tema esimesed lasteraamatud, mis olid täis seiklusi ja nalja, kuid milles oli alati midagi ka tema lapsepõlvest. Raamat „Danny, maailma parim” jutustab loo poisist, kellel on maailma kõige säravam ja hoolivam isa – just täpselt selline, nagu Roald endale lapsena oli igatsenud. Danny ja ta isa elavad kahekesi puruvaesena

bensiniijaama taga vagunis, ent nende elu on täis põnevust, seiklust ja rõõmu. Oma armsa muheda *Bestemama* kirjutas Dahl raamatusse „Nõiad”, kus väike poiss ja tema tugitoolis sigarit suitsetav vanaema on missioonil nurjata nõidade kuri plaan Inglismaa lapsed hiirteks muuta.

Väikese Roaldi unistus kommipoest sai tõeks loos „Kaelkirjak, Pelku ja mina”, kus väike Billy päästab koos sõprade, kaelkirjaku, pelikani ja ahvi abiga hertsoginna juveelid ja saab tasuks päris oma kommipoe. Dahli kõige tuntumas ja kõige magusamas raamatus „Charlie ja šokolaadivabrik” võidab nimategelane pileti lausa unelmate šokolaadivabrikusse.

Dahl kirjutas lugudesse oma lapsepõlveunistused ja armsad inimesed, aga kirjutas ka need tegelased, kes talle elus ülekohut olid teinud ja kellele ta lapsena vastu hakata ei suutnud. Raamatutes peavad need tegelased oma tegude eest vastutama. George'i öel vanaema raamatus „George'i Imeline Arstirohi” meenutab kangesti proua Pratchetti Llandaffi kommipoest, kelle pahuruse raviks oleks vaja olnud palju enam kui harilik arstirohi. George segabki kokku kange imerohu, millel on vanaemale üpris ootamatu mõju. Llandaffi kooli karmile direktorile annab Dahl raamatus „Matilda” nimeks preili Sönniste. Ka preili Sönniste hoiab tervet kooli oma hirmuvalitsemise all, kuid seda vaid niikaua, kuni kooli astub üks nääps ent vapper tüdrukutirts Matilda, kes sellegi koletise seljatab.

Dahli raamatutes võidavad alati väikesed vaprad poisid ja tüdrukud, hästi läheb heatahtlikel lahketal tegelastel, aga kurjadel ja õelatel – neile kirjanik armu ei anna. Ta teadis hästi, mis tunne on olla väike ja kui raske võib olla suurte inimeste maailmas hakkama saada. Dahl on öelnud, et tema oma lemmik oli „Suur Sõbralik Hiiglane”. See on lugu hiiglasest, kes käib liblikavõrguga unenägudemaal haid unenägusid ehk võluvilistajaid kogumas, et neid pärismaailmas öösiti lastele aknast sisse puhuda. Just selline tegelane, suur ja sõbralik hiiglane oli Roald Dahl ise ja tema raamatud – need on ju tõelised võluvilistajad.

Loe raamatut
Roald Dahli
lapsepõlvest.

Roald Dahl, „Matilda”

Roald Dahli teosed meeldivad mulle sellepärast, et neis juhtub alati kasvõi väike ime. Samas on hea mõelda, et see eriline lugu, mis „Matildas” toimub, võib teatud tingimustel päriselt ka juhtuda. „Matilda” räägib tüdrukust, kes on väga tark, aga keda tema vanemad peavad rumalaks. Matilda loeb palju, aga ta vanemate jaoks on raamatud mõttetud ja nad vaatavad ainult telekat. Iga kord, kui ema-isa tüdart halvustavad, mõtleb Matilda, kuidas oma vanemad nii põhjalikult ära ehmatada, et nad pahandamise lõpetaksid. Ja see tal alati õnnestubki.

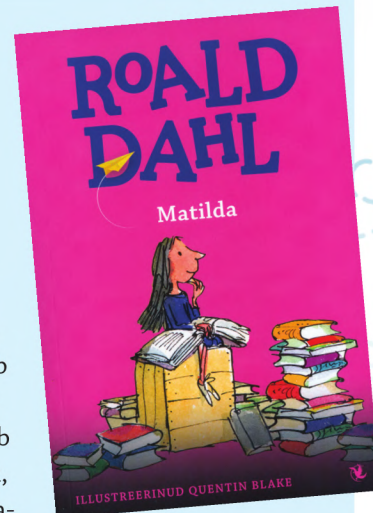
Mulle meeldivad raamatud, kus peategelasel läheb lõpuks kõik hästi. „Matilda” on üks selline. Dahli peategelased on alati intelligentsed ja hea südamega. Teised tegelased „Matildas” on väga vastandlikud ja kui nad kokku saavad, on huvitav nende vestlusi ja käitumist jälgida – kui kaugele võib asi minna?! Eriti meelde jääv tegelane on Preili Sönniste, kuri ja hirmus koolidirektriss. Pahad tegelased teevad vahel uskumatuid asju ja seda on põnev lugeda. Preili Sönnistega oli väga naljakaid kohti ja mõni koht, mis tundus naljakas, oli tegelikult üsnagi julm.

Meeldis, et raamatu esilehel olid kõik tegelased joonistusena välja toodud ja nimed juurde kirjutatud. Minu kaks suurt lemmikut raamatukunstnike hulgas on Ilon Wikland ja Quentin Blake. Blake on illustreerinud kõik Roald Dahli teosed ja tal on väga meelde jääv stiil – sellised mõnusad kritseldused, mis tunduvad natuke lohakad ja kiiruga tehtud, hoogsad, aga ikkagi põhjalikud ja ilmekad.

Kõigist raamatutegelastest tunnen ma kõige suuremat sarnasust enda ja Hermione vahel (Harry Potter'i lugudest), aga Matilda on kohe number kaks. Temaga on lihtne samastuda, kuna ta ei ole võlur ega nõid, vaid tavaline laps, ja ta loeb väga palju. Kolmas suur raamatukoi lastekirjanduses on Silvia Rannamaa Kadri.

Kui oled lugenud „Matildat”, siis soovitan Roald Dahilt veel: „Nõiad”, „Poiss. Lapsepõlvlood”, „Vapustav härra Rebane”, „Charlie ja šokolaadivabrik”, „Suur Sõbralik Hiiglane” ja „Danny, maailma parim”.

Pihla Põld, 12-aastane

TUNNI- PLAANI- KUUBIK

Septembris algab kool. Peas on veel suvemõtted, aga õpetaja tahab, et kõik teaksid tunniplaani ja võtaksid õiged kooliasjad igal hommikul kaasa. Tee oma töölauale tunniplaanikuubik. See aitab meeles pidada.

SUL ON VAJA: Paksemad värvilised paberid. Markerid või vildikad. Pulgaliim. Joonlaud

- 1 Joonista paberile ruut näiteks suurusega 10cm x 10cm (ruudu küljed on ühepikkused!).
- 2 Lõika ruut välja.
- 3 Lõika veel 5. Kokku tuleb kuus ühesugust ruutu. Vahva, kui need on eri värvi paberitest.
- 4 Kirjuta igale ruudule päeva nimetus (laupäeva ja pühapäeva pole vaja kirjutada, siis sa ju koolis ei käi).

- 5 Päeva nimetusest allapoole tõmba joonlauaga kriipsud. Tee kriipsud eri värvi, ka vahed ei pea neil nii hirmus täpselt välja mõõdetud olema. Kriipsude vahele kirjuta selle päeva tunnid.

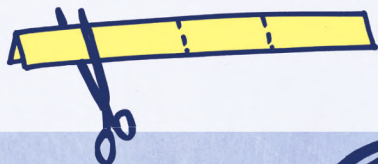
- 6 Lõika suurest paberist mõned 5 cm laiused ribad ja voldi need pikuti pooleks. Pikka riba on hea pooleks voltida joonlaua abil.

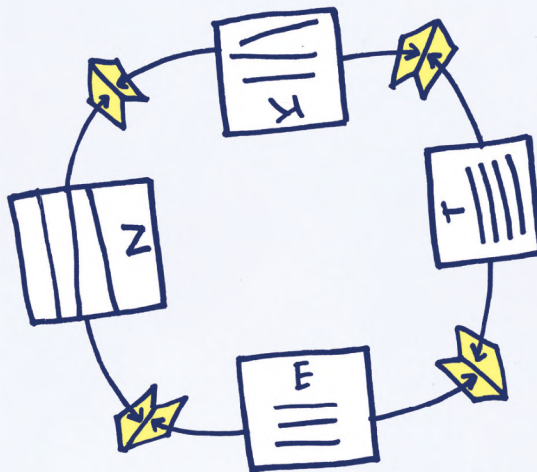
NIPP nr 1

Ajalehtedest leiab suuri trükitud tähti. Otsi päevade esitähti, lõika välja ja kasuta neid oma kuubikul.

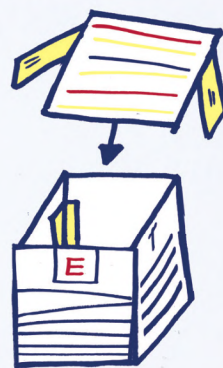
- 7 Lõika kokkuvolditud ribadest 8 juppi. Iga riba pikkus võiks olla umbes 5 cm.

- 8 Kleebi kuubik juppide abil kokku. Algul kleebi 4 ruutu vahejuppidega kuubiku külgedeks.

- 9 Viimaks kleebi volditud juppide abil külge kuubiku alumine ja ülemine ruut.

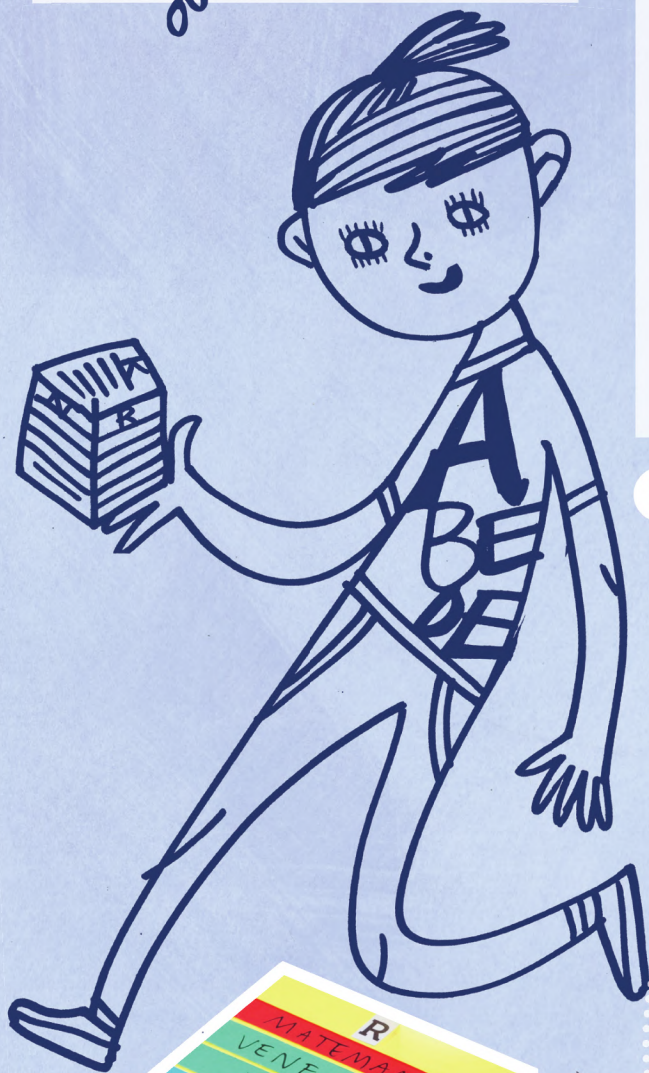
NIPP nr 2

Paberinuga on väga hea töövahend. Kui noa kasutamise ära õpid, läheb ribade ja ruutude lõikamine palju kiiremini ja täpsemalt kui kääridega. Noaga lõika alati paksu papi peal või lõikamisalusel, nii jääb laud terveks.

Ole ettevaatlik, nuga on terav!

NIPP nr 3

Kuubikule võid tunnid kleepida ka ribadena nagu fotol kuubiku pealmisel küljel. Ribasid kleepides saab tunniplaani hõlpsalt parandada, kui tundide järjekorda muudetakse.

Tunniplaanikuubiku meisterdamist õpetas Kertu Sillaste.

Sain klassikaaslase kaudu teada, et mu pinginaaber tahab ühe teise klassikaaslasega istuda. Mida teha?

Parem oleks sul endal pinginaabriga seda teemat arutada, mis tema ise arvab. Vahel teiste inimeste kaudu asju kuuldes, võib tõe moonduda. Inimesed, suhted ja sealhulgas ka sõprus-suhted muutuvad ja see on loomulik. Kui pinginaaber tahab tõesti kellegi teisega istuda, siis tea, et see on seotud temaga, mitte sinuga. Süüdi on aeg, mis on kaasa toonud uued soovid ja inimeste muutumise. Ka sinul on aeg järelikult uusi väljavaateid avastada ja võib juhtuda, et mõne aja pärast olete pinginaabriga taas koos. Võid tajuda kaotusena seda, et pinginaaber soovib istuda kellegi teisega. Kaotustega on nii nagu mänguski, et sellega tuleb lihtsalt olla. Nagu võit, nii ka kaotus teeb sind tasapisi targemaks. Tähtis on vaid meeles pidada, et sa pole kuidagi vähem väärtuslik või halvem, lihtsalt läks nii. Ja nii nagu mänguski, saab ka elus peale väikest kaotust alustada uut mängu!

Mul on igal aasta pärast suvevaheajaga selline hästi imelik tunne, kui kooli minemise peale mõtlen. Kõhus nagu keerab ja üleüldse on kuidagi kahtlane olla. Ma ei teagi, mida sellega teha?

Sinu kirjeldatud imelik tunne võib olla väike ärevus koolimineku ees. Suvevaheaeg kestab mitu kuud ja paljude klassikaaslastega ei kohtuta. Seega ootab ees minek pisut muutunud kaaslaste hulka. Klassikaaslased on saanud suve jooksul uusi ja väga erinevaid kogemusi, see võib mõjutada nende suhtlemist ja käitumist. Võib-olla ootavad ees ka uued õpetajad, kuid kindlasti uued õppeained ja uued teadmised. Seega annab kõht märku, et ees on uus olukord ja ootamas on asju, mida sa veel ei tea. Uute asjade puhul tasub mõelda endale – missugune mina nüüd olen, mida minu suvekogemused mulle andsid?

Imelikku tunnet leevendada ja oma enesekindlust saad tugevdada järgmiste võtetega:

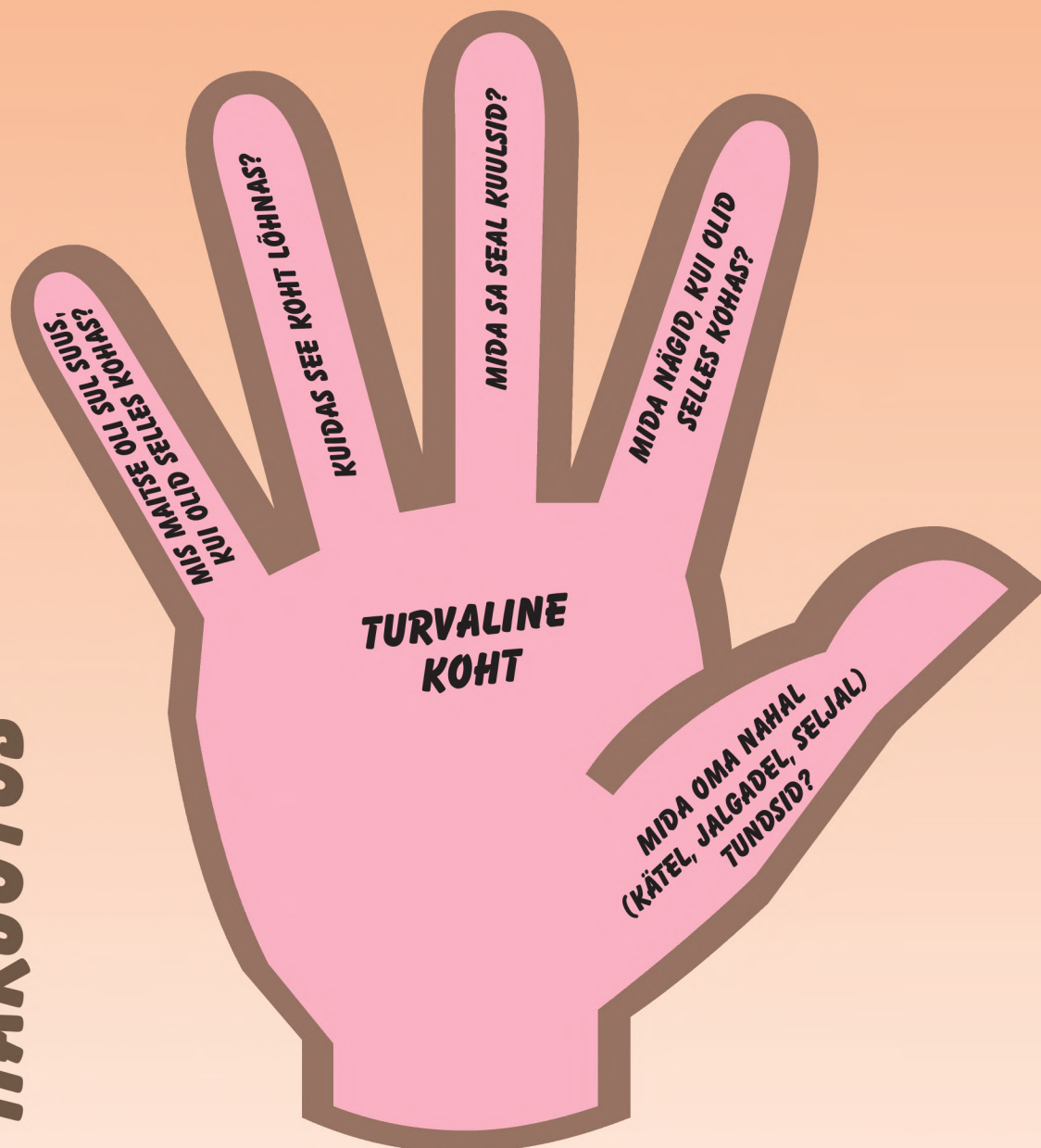
- Mõtle nii: klassikaaslaste uued ja erinevad kogemused pole ei head ega halvad, vaid lihtsalt teistsugused. Ära võrdle enda kogemusi nende omadega.
- Tuleta meelde kõik positiivsed omadused, mis sul on. Kirjuta need üles. Vaata, kas leiad ka uusi?!
- Olukordades, kus on palju teadmatus ja uusi asju, on üks asi kindel – see oled ikka sina! Hinga rahulikult sisse ja välja ning hoia jalad maas!

Ära jää oma murega üksi, küsi nõu!
Saada küsimus
murekiri@healaps.ee
või Hea Laps, Voorimehe 9, Tallinn 10146.
Avaldatud kirjadele

ei lisata nimesid. Kirjadele vastab psühhoterapeut **Merit Lage**.

ENESEKINDLUSE HARJUTUS

Üks hea viis lisada endale enesekindlust ja -usaldust, on mõelda ühele turvalisele ja kindlale paigale, kus kunagi oled viibinud. Oluline on, et tundsid ennast selles paigas väga-väga hästi ja hoituna!

1. Mõtle välja üks koht, kus oled end hästi tundnud. Vali kindlasti just koht!
2. Meenuta, mida sa seal kogesid ja tundsid. Mida nägid, kuulsid, haistsid, puudutasid ...?
3. Suru sõrmed peopesale ja mõtle, et kogu see koht mahub su peo sisse ning muutub veelgi tugevamaks ja turvalisemaks!
4. Seejärel võid sellesama peopesa panna oma põsele või tõmmata käega läbi juuste. Sinu salajane koht annab sulle juurde turvatunnet ka uutes olukordades. Käest pudeneb head tunnet ning enesekindlust põskedele ja juustesse.
See oled sina – särav, kindel ja ennast usaldav!

KOKKA ISE!

Foto Liisi Sikka

Foto Tiitu Suvi

Šokolaadimüsli

Koolihommikutel on alati nii kiire! Küll on kampsun triikimata, küll vihik kadunud ... ja kas see matemaatika ülesanne sai ikka lõpetatud?! Kuna süüa valmistada pole üldse mahti, sündis meie peres komme pühapäeval röstida suur plaaditais müsli mitmeks päevaks ette. Värske, rikkalik ja ilma kahtlaste e-aineteta. Minu klassikaline hommikueine valmib nõnda: klaaspurgist krõbedat müsli, sorts külma mandlipiima, peoga headusest pakatavaid marju ning banaaniviile – *voilà!* justnagu magustoit. Šokolaad hommikusöögiks? Palun, jaa!

Mia Mai Seppel

KOOSTISOSAD

3 dl kaerahelbeid

25 g võid

3 sl mett

2 sl kakaopulbrit

2 tl pruuni suhkrut

näpuotsatäis soola

šokolaaditükke, meelepäraseid pähkleid, kuivatatud puuvilju tunde järgi

Pane või, mesi, suhkur ja näpuotsatäis soola madalasse kastrulisse ja sulata madalal temperatuuril, kuni tekib ühtlane vedel mass. Lülita pliit välja ja lisa kakaopulber, sega hästi läbi. Vala kaussi kaerahelbed ja kergelt hakitud pähklid. Lisa kakaosegu ning sega korralikult läbi. Kuumuta ahi 165 kraadini. Kata ahjuplaat küpsetuspaberiga ning vala peale kaerahelbemass. Aja pannil korralikult laiali. Küpseta ahjus 15 minutit, vahepeal sega, et kõrbema ei läheks. Seejärel lülita ahi välja ja lase müsli 5 minutit soojas ahjus lamada. Lõpuks võta plaat ettevaatlikult välja. Kui müsli on jahtunud, lisa šokolaaditükid ja kuivatatud puuviljad.

TAGASI KOOLI!

Vabandan kõigi ees, keda pealkirjas toodud lause nukruse või nõrdimusega täidab, aga tegelikult on kooliaasta alguse juures pluss ikkagi palju rohkem kui miinuseid. Saab näha jälle kõiki neid sõpru, keda terve pika suve kohanud pole, tõenäoliselt tuleb klassi mõni uus, ideaalis eriti lahe õpilane. Ja kes veetis suve maal, siis nüüd tagasi koju jõudnuna on kino ka jälle lähemal!

Selleks, et uue kooliaastaga kergem harjuda oleks, ei ole kinos nooremale vaatajale sel kuul liiga palju kiusatusi. Muidugi on selliseid, mida näha tahaks, nagu kodumaine nukuanimatsioon „Vanamehe film”, aga mille puhul vanusepiirang nooremale vaatajale tõkketu ette lükkab. Seetõttu võtame ette paar sellist lugu, mille puhul kedagi nutuselt ukse taha ei jäeta.

Eesti keelde dubleeritud multikas „**Paharet**” on lugu samanimelisest hellitatud koerakesest, kelle rikas perenaine on pärandanud talle kogu oma varanduse. Paraku ei taha sellest midagi kuulda tema lapsed, kes tahavad kogu vara müüki panna ja koera kogemata (?) koos müüdava kraamiga minema saavad. Mugavusest tänavale sattunud väiksel hellikul on nii mõndagi õppida selleks, et pääseda

tagasi kõige juurde, mis õigusega talle kuulub.

Tagasi kinno jõuab maailma populaarseim lammas. Seikluses „**Lammas Shaun. Film. Farmigeddon**” lööb farmi rahuliku elu sassi selle lähistel oma laevaga alla prantsatanud tulnukas. Selleks, et elu naaseks normaalsesse rööbastesse ning et külaline ei langeks kurja organisatsiooni küüsi, otsustab Shaun koos oma sõpradega ta tagasi koju aidata. Selge on see, et tegemist on kõike muud kui kerge ülesandega. Nii nagu Shauni lugude puhul kombeks, on tegu sisuliselt tummfilmiga, no vähemalt tekstivaba filmiga, mille taga maailma parimad savianimatsiooni võlurid stuudiost Aardman.

Oktoobris tuleb juba esimene kauaoodatud koolivaheaeg. Aga lisaks sellele ohtralt põhjuseid kinno minna. Suur maagiline muinasjutt „**Pahatar: Kurjuse käskijanna**”; põnev, naljakas ja südamlilik joonisseiklus „**Lume-poiss Everest**” ja nii mõndagi muud. Aga sellest juba järgmises numbris.

Kohtumiseni kinos!
Kinokuju

VÄIKE SEPTEMBRIIN

Lembitu mõistatus #118 08.2019

Kerdiil habe veel eriti ei kasva. Mõned udemed juba aeglaselt ja hõredalt tärkavad, nii et iga nädala-paari tagant peab poiss end siiski raseerima.

Hoopis vastupidine olukord on aga ühel Kerdi sõpradest. Tema ajab habet päevas kümneid kordi, ent ometigi on tal ees selline habe, mis teeks kadedaks iga Kalamaja hipsteri ja jõuluvanagi.

Kuidas see võimalik on?

Eelmine mõistatus

Eelmise mõistatuse vastuseks on, et esimesena jõuab põhjani münt selles basseinis, mille vee temperatuur on 30 kraadi Celsiuse järgi. Teises basseinis münt põhja ei puudutagi - 30 kraadi Fahrenheiti skaalal on -1,1 kraadi Celsiust. Selles basseinis on vesi järelikult jääs!

Seekordse vastuseni jõudmiseks on aega terve kuu - lahendus koos uue mõistatusega ilmub järgmises ajakirjanumbris.

Mõistatuse koostas Ande

1. Edgar Valter on mõelnud välja kuju

- pokudele, Nublule ja Sammalhabemele.
- Suurele Sõbralikule Hiiglasele ja Matildale.
- Karlssonile ja Pipi Pikksukale.

2. Roald Dahli vanemad olid pärit

- Ameerikast.
- Norrast.
- Iirimalt.

3. Mustkunstiteater asub Tallinna külje all

- Viimsis.
- Kiilis.
- Laagris.

4. Raamatu „Olid kord võlurid“ autor Cressida Cowell on kirjutanud ka sarja

- „Kuidas taltsutada lohet“.
- „Harry Potter“.
- „Taevast sajab lihapalle“.

5. ETV2 uus toidu- ja teadusteemaline saade kannab nime

- „Magus kartul“.
- „Magus molekul“.
- „Soolane molekul“.

6. Sõna „aabits“ on kokku tulnud

- tähestiku kolmest viimasest tähest.
- tähestiku kolmest esimesest tähest.
- juhuslikest tähtedest.

Viktoriini vastused leiad seda ajakirja tähelepanelikult lugedes!

Nende vahel, kes saadavad õiged vastused toimetusse enne **5. oktoobrit 2019**, loosime välja vahvaid raamatuid!

Saada vastused meile e-posti aadressil nuputamine@healaps.ee või postiaadressil Hea Laps, Voorimehe 9, Tallinn 10146.

Lisa e-kirja ka oma vanus ja elukoht!

				tonn Viini vorst Valter Kas unes või ...? Rudyard Kipling Udo Uibo „... jõe!“ Mait Metsanurga romaan kaunvilja seemned	kahju-röömsalt tänitama nano-meeter gramm 19. sajandil loodud tehiskeel		
Brasillia pealinn	kellegi vastupanu murdma	Ost	evima Bilbo				
ahvi-leivapuu					ühis-sõiduk	neljapäev nurjatu	korduvalt torkama
Raimond Lätte		avalik vaidlus (poliitilistel teemadel)	Nord	Aktuaalne kaamera			
üha				rullkardin Alo Riitsing			
Steven Spielberg		...raud ...rull ...supp ...uss	peni				raadius ...kond kõik inimesed
nutulaul			Eestis elunev mürkmadu 2 × täht				
riik Aasias Priit			täpiga täht infra-punane		... ei anna uuta kuube Kelly Sildaru		
						Iko Maran ehk	
otsimis-mäng 100 m ²			veega puhastama				

Ristsõna koostas Ilmar Trull

Vastus saada toimetusse enne **5. oktoobrit 2019!**
Parimatele auhinnaks „Matilda“.

RAAMATUSOOVITUS

Cressida Cowell, „Olid kord võlurid”

Algul arvasin ma, et võlurid, sõdalased, lossid – see on täielik koolieelikute teema. Kuid, nagu selgub, ei ole see ainult nende teema küll. Hei, sina 6-aastane juntsu, sa ainult proovi raamat avada ja juba oledki tõmmatud võlukepi abil maalima, millest sa undki näha ei oskaks. Sama käib kõigi teiste raamatuhuviliste kohta. Muhe, fantaasiamaailma kiskuv lustakate ja raamatuteksti hästi edasiandvate ja kirjaniku enda loodud illustratsioonidega raamat näitab koha kätte igavusele.

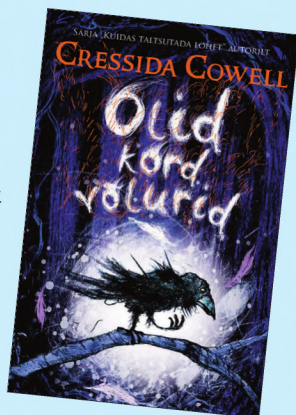
Positiivselt meeleolukas teos toob välja nii sõpruse kui eesmärkide nimel pingutamise hinna.

Oma mitmekülgselt mahlaka sõnavaliku ja hea huumorisoone abil köidab kirjanik lugeja tundideks raamatu taha kihistama ja pöialt hoidma peategelasele võluri-poiss Xarile ja paljudele teistele võlumaailma tegelastele.

„Kuidas taltsutada lohet” sarja autor, Londonist pärit 53-aastane lastekirjanik Cressida Cowell on loonud selle raamatu just sulle, hoolimata sinu vanusest või soost.

Kas pole nii, et kui soovid midagi juba väga pikka aega, oled valmis kõigeks, et seda saada. Nii on ka võluri-poiss Xariga. Tema suurimaks sooviks on see, et tema võluvägi ometigi välja lööks – niigi on see juba kaua end oodata lasknud. Kuid kui miski ei õnnestu – isa on tema vastu ebaõiglane, vanem vend Rüüstaja on ikka ja alati temast parem ja kõige tipuks ilmub välja veel äbarik sõdalastüdruk Soov, kelle ema temast samuti eriti lugu ei pea, hakkavad asjad vaikselt pea peale pöörama. Eriti veel siis, kui metsa naasevad juba ammu hävitatud sort-sid ...Vahel saab end koos raamatutegelastega leida isegi vanglast! Raamatus võib kohata erimeelsusi, kurbust, viha, rõõmu, äpardumisi, kavalust ja muidugi palju-palju lumekasse. Loomulikult ka võluväge, kahjuks ka palju olematut võluväge. Või kas on ikka nii? Mõnusalt muhe raamat ootab sind võlumaailma lendama. Kinnitage rihmad, lumekassid valmistuvad võlulennuks!

Gerda Lepik, 14-aastane

SARI

M. G. Leonard, „Mardikapoiss”, „Mardika- kuninganna”

„Doktor Bartholomew Cuttle polnud just seda-sorti mees, kes oleks võinud salapärasel viisil kaduda ...”

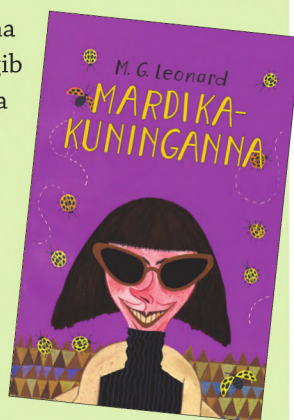
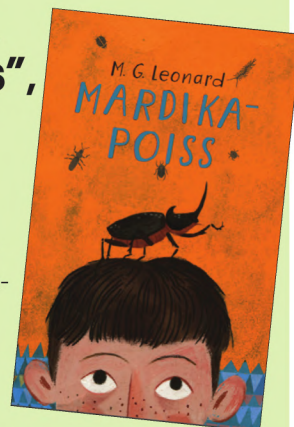
Kuid täpselt nii see läks. Raamat, millest ma kirjutama hakkan, räägib 13-aastase poisi ja tema isa suhetest, aga asi ei piirdu ainult sellega – mängu tulevad ka putukad, eriti mardikad, ja mineviku varjatud saladused.

Darkus, nii on dr. Cuttle'i poja nimi, hakkab pärast isa kadumist elama koos oma onu, arheoloog Maximilian Cuttle'iga, sest tema ema suri viis aastat tagasi kopsupõletikku. Kooli vahetades leiab ta endale uued sõbrad: Bertolt Robertsi ja Virginia Wallace'i. Asjade edasist käiku saad juba lugeda sarja esimesest osast.

Vahepeal annan natuke mõtlemisainet: kujuta ette, et sinu jalgadele maandub üks hiiglaslik putukas, kellel on pealekauba ka sarved. Ning siis kujuta ette, et see mardikas saab aru kõigest, mis sa talle ütled ja talle on võimalik õpetada kõike, ka morsetähestikku. Just selline ninasarvikmardikas on Darkusel, nimega Baxter.

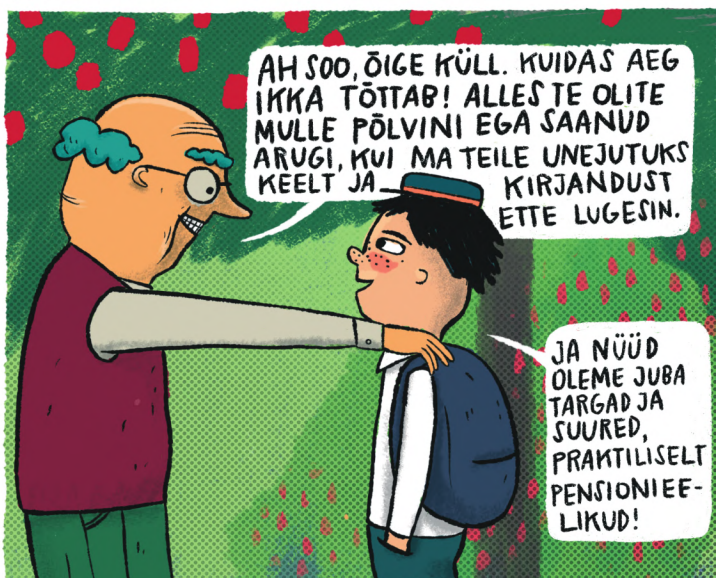
Kui esimene osa lõpeb sellega, et Darkus läheb pahuksisse mardikakuninganna Lucretia Cutteriga ja selle tõttu satub õnnetusse ning Darkus, Bertolt ja Virginia teda peatada ei suuda, siis teine osa algab sellega, et Darkusega võideldes kaotatud aja on Lucretia tasa teinud ning enda aretatud putukate sõjaväge täiendanud. Lugu jätkub sarja kolmandas osas.

Kirke Randveer, 11-aastane

DOKTOR TINDIPLEKI TÖÖTUBA

Priit Põhjala
Ulla Saar

„Kuulsid, et alumise korruse Anna läheb Ameerikasse laulmist õppima?”
 „Tõsiselt või? Kust ta nii palju raha saab?”
 „Naabrid annetasid.”

„Miks te oma pojale sünnipäevaks tühja rahakassa kinkisite?”
 „Ta on alati unistanud õhukitarri mängimisest.”

Pere läheb Hiina restorani sööma.
 Ettekandja toob toidu ja söögipulgad.
 „Me tulime siia sööma, mitte kuduma!” teatab pereisa.

Loodusõpetuse tunnis küsib õpetaja:
 „Miks Aafrikas ei ole jääkarusid?”
 „Nad sulaksid seal ju ära,” vastab Juku.

„Juku, miks sa igal hommikul kooli hilined?”
 küsib õpetaja.
 „Aga kooli juures on ju liiklusmärk, mis ütleb,
 et kool, vähenda kiirust!”

„Mis vahe on koolilapsel ja vaibal?”
 „Koolilaps peab hommikul ärkama ja kooli minema,
 vaip võib terve päeva põrandal pikutada.”

„Miks sina kaasa ei laula?” küsib muusikaõpetaja
 Kallelt.
 „Ma hoian oma häält, õhtul on jalkamatš.”

Õpetaja noomib Jukat: „Miks sa oma nägu ei pese?”
 Praegugi on näha, mida sa eile õhtul sõid.”
 „Mida ma siis sõin?”
 „Peedisuppi.”
 „Vale! Peedisuppi ma sõin üleeile.”

Matemaatika tunnis küsib õpetaja: „Siiri, palju on
 kolm pluss kolm?”
 „Kuus.”
 „Õigel! Saad kuus kommi, sest vastasid õigesti.”
 „Häh, oleks pidanud vastama kuuskümmend!”

Illustratsioonid Liis Roden

Hiiglaslik koolikott

Maailma suurimaks ranitsaks võib pidada 2017. aastal Keralas, Indias, tehtud koolikotti. Selle laius oli 3,39 meetrit ja kõrgus 4,05 meetrit.

Topsy-Turvy koolibuss

Mida teha, kui on vaid üks parkimiskoht ja kaks suurt koolibussi? Ameerika autokunstnike duo *Mutant Brothers* (Moon-
dunud Vennad) otsustas, et kõige parem on panna need kaks bussi kokku - üks teise peale. Esimesena monteeris bussid teineteise peale 2007. aastal autokunstnik Tom Kennedy, kes soovis bussiga ringi sõites inimestele säästvat elustiili propageerida. Buss, mis kannab nime *The Topsy Turvy* (Tagurpidi pööratud) sõidab mööda Atlandi ookeani rannikut New Yorkist Key Westi, kasutades mootori käigus hoidmiseks päikeseenergiat ja teeäärsete söögikohtade vana toiduõli.

Toit su jalgadele

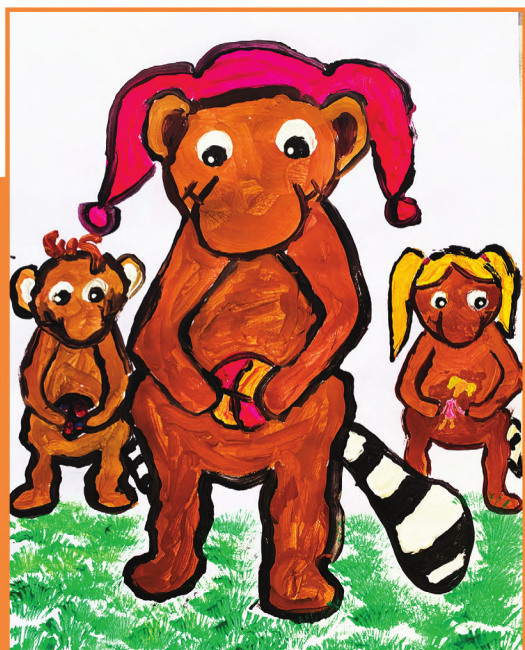
Kui jalas olevad sokid „juustuks“ muutuvad, pole see lähistel viibivate inimeste jaoks just kõige toredam elamus. Aga kui jalas on terve juustuse pitsa lõik? Poola disaineri ühendus *Sock Place* on disaininud mitmeid variante pitsa-sokke. Tegu pole küll toiduga mängimisega – sokid on valmistatud puuvillast ja erinevate katetega pitsalõigud on neile vaid kaunistuseks. Sokke saab tellida netist ja saabuvad nad pappkarpi pitsakujuliselt pakituna.

Õunapirukas õuna sees

Kas pole kummaline, et üks õunauss võib õuna maitse ära rikkuda, kuid kui õunast käib läbi igal aastal pool miljonit inimest, muutub üks õun hoopiski rõõmsamaks? Kanadas, Northumberlandi maakonnas, asub maailma suurim õunakujuline ehitus – kõrgust on sel hoonel 10,7 meetri jagu. Tegemist on pagarikoda-kohvikuga, milles pakutakse õunu nii värskelt kui erinevatel viisidel töödeldult.

TRIIBU-LIINE LOOVKONKURSS

Polina Pintsük, Sillaotsa kool 4. kl

TRIIBU-LIINE JA TEMA SUGULASED

Planeedil Maa elab üks armas tegelane. Tema nimi on Triibu-Liine. Ta on helepruun ja karvane, helesiniste triipude ja tumesiniste täppidega. Tal on väiksed ja pehmed sarved. Triibu-Liine elab Tallinna linnas. Ta on endale koduks leidnud ühe toreda koha – ajakirja Hea Laps toimetuse. Seal on toimub kogu aeg midagi põnevat. Keegi kirjutab vahvaid uusi lugusid, lapsed saavad toredaid jutte või pilte. Alati toimub midagi ja kõigil on hea tuju. Vahel arvab Triibu-Liine, et tema ongi hea tuju põhjus. Õhtuti, kui kõik on töölt ära läinud, istub Triibu-Liine akna alla ja imetleb neid laste saadetud pilte ja loeb lugusid endale unejutuks.

Triibu-Liine tuli Maale planeedilt, mille nimi on Dasmramõör. Tal on seal palju sugulasi. Kõik tema sugulased näevad väga tema sarnased välja. Ka nemad on karvased, pehmed, armsad, rõõmsad ja väga sõbralikud. Sugulased elavad koduplaneedil, kus kõik majad on tehtud vahukommidest. Seal elavad ka Triibu-Liine ema ja isa. Nende lemmiktegevus on kallistamine, peitusemäng, magamine ja matkamine.

Matkamisel juhtub neil vahel toredaid seiklusi. Näiteks ükskord, kui sugulased olid lennanud Triibu-Liinele külla, läksid nad kõik koos metsa. Seal nad jalutasid ja pidasid piknikku. Kui juba õhtu hakkas saabuma, otsustasid nad tagasi

Triibu-Liine koju minna. Teel kuulsid nad mingit imelikku häält – justkui kummaline lind laulaks. Nad läksid hääle järgi, aga jõudsid hoopis ühe koopa juurde. Sealt seest leidsid nad nahkhiired. Kuna nad polnud kunagi varem nahkhiiri näinud, arvasid nad, et need on mingid hirmsad kollid ja kõik põgenesid suure jooksuga metsast välja. Selline lugu, mis ikka veel meenub.

Kirke Pindmaa Türi Põhikoolist

Norah Jägi, Sillaotsa kool 4. kl

TRIIBU-LIINE JA SUGULASED

Triibu-Liine sugulased on kõik head lapsed üle terve maailma. Nad näevad kõik välja nagu tavalised lapsed, aga tegelikult on nad väga head, neile kõigile meeldib koos kirjutada, mõelda, mängida ja mõelda välja toredaid ja vahepeal hirmutavaidki lugusid.

Ükskord juhtus aga nii, et kui Triibu-Liine ja ta sugulased toredaid lugusid välja mõtlesid ja parasjagu oli ühe sugulase kord, nägid nad, et seda sugulast, kelle kord oli, ei olnud enam. Siis hakkasid nad teda otsima ja ta nime hüüdma, aga kolmekümne minuti pärast oli sugulane ikka kadunud. Siis mõtlesid nad, et sugulane on äkki metsa jooksnud ja hakkasid teda kõik koos metsast otsima. Kui nad umbes kümme minutit olid otsinud, arvasid, et kutsuvad ikka politsei appi. Aga täpselt siis, kui nad hakkasid politseile helistama, leidsid nad mingisuguse väikese maja metsas ja läksid sinna sisse ning oh imet, seal oligi kadunud sugulane! Kõik küsisid: „Mis sa siin teed?” Ta jutustas, et oli metsas kõndinud ning leidnud juhuslikult selle maja ja tundis, et siia peab tema jääma!

Kõik küsisid jälle koos: „Aga miks sa siis tagasi ei tulnud?”

Ta vastas: „Ma leidsin majast ajakirja Hea Laps ja jäin seda lugema.”

On vast hea ajakiri!

Oskar Männa Türi Põhikoolist

AUHINNASADU

HEI, SÕBRAD
JA SUGULASED!

Teeme nüüd teatavaks võistluste auhindade saajad. Tuletan meelde, et meie head sõbrad **Tartu O. Lutsu** nimelises raamatukogus (Kompanii 3/5) ja **Kullo Lastegaleriis Tallinnas (Kuninga 6)** annavad võitjatele auhinnakraami lahkesti üle. Jutu- ja pildivõistlusel „**Minu hobune**” osalemise eest saavad Insplay kunstikomplekti **Nele-Ly Järvela**, **Kirke Renke**, **Inger Jüssi**, **Annaliisa Aren**, **Päasu Pikkel** ja **Katariina Orro**.

Triibu-Liine loomekursi auhinnad lähevad Sillaotsa kooli **Kadi Anijärvele**, **Norah Jõgiaasale**, **Polina Pintšukile** ja nende juhendajale **Olga Jurovale**. Eripreemia saavad Türi kooli õpetaja **Anneli Talviste** ja tema õpilased. Ristsõna lahendamise eest saab auhinna **Roko Kelder** Raplast. Õige vastus oli: „... telefoniga mängima”. Viktoriini auhinnaraamatu võitsid **Erik Liivat Uba** Võrumaalt ja **Ave-Ly Aasamets** Raplamaalt. Palju õnne võitjatele! Aitäh kõigile osalejatele!

Ikka Teie
Triibu-Liine,
Hea Lapse vapiloom

Kadi Anijärve

Päasu Pikkel

Katariina Orro

UUS VÕISTLUS!

Kas sinu klassi tuli uusi õpilasi või said hoopis uue klassijuhataja? Kas istud ikka aknapoolse rea viimases pingis või oled kohta vahetanud? Kas liitusid mõne uue trenniga? Mis sel õppeaastal veel ees ootab? Kehastu ajakirjanikuks ja kirjuta oma koolialgusest uudis!

1. Kirjuta uudislugu. Pane sellele pealkiri.
 2. Joonista juurde pilt või tee foto.
 3. Saada uudislugu koos pildiga meile **5. oktoobriks 2019** e-posti aadressile healaps@healaps.ee või Hea Laps, Voorimehe 9, Tallinn 10146.
- Parimatele on auhinnad välja pannud **Insplay!**

